

Riksdagens snabbprotokoll

2024/25:138

Tisdagen den 26 augusti

Kl. 13.00–15.18

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Avsägelser

Tredje vice talmannen meddelade att *Malin Björk* (C) avsagt sig uppdraget som ledamot i konstitutionsutskottet från och med den 1 september,

att *Daniel Bäckström* (C) avsagt sig uppdragen som ledamot i riksdagsstyrelsen och i Utrikesnämnden från och med den 1 september,

att *Catarina Deremar* (C) avsagt sig uppdraget som suppleant i konstitutionsutskottet från och med den 1 september och

att *Elisabeth Thand Ringqvist* (C) avsagt sig uppdraget som ersättare i riksdagsstyrelsen från och med den 1 september.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Centerpartiets partigrupp anmält *Muharrem Demirok* som ledamot i konstitutionsutskottet, *Elisabeth Thand Ringqvist* som ledamot i riksdagsstyrelsen och i Utrikesnämnden, *Malin Björk* som suppleant i konstitutionsutskottet, *Jonny Cato* som ersättare i riksdagsstyrelsen samt *Mona Smedman* som suppleant i trafikutskottet under *Daniel Bäckströms* ledighet.

Tredje vice talmannen förklarade valda från och med den 1 september till

ledamot i konstitutionsutskottet
Muharrem Demirok (C)

ledamot i riksdagsstyrelsen
Elisabeth Thand Ringqvist (C)

ledamot i Utrikesnämnden
Elisabeth Thand Ringqvist (C)

suppleant i konstitutionsutskottet

Malin Björk (C)

ersättare i riksdagsstyrelsen
Jonny Cato (C)

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 1 september–31 december* till

suppleant i trafikutskottet
Mona Smedman (C)

§ 3 Anmälan om gruppledare för partigrupp

Tredje vice talmannen meddelade att Centerpartiets partigrupp anmält *Elisabeth Thand Ringqvist* som gruppledare för partigrupp från och med den 1 september.

§ 4 Anmälan om ersättare för gruppledare för partigrupp

Tredje vice talmannen meddelade att Centerpartiets partigrupp anmält *Jonny Cato* som förste ersättare för gruppledare för partigrupp och *Anders Ådahl* som andre ersättare för gruppledare för partigrupp från och med den 1 september.

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2024/25:41 för torsdagen den 10 juli i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från utrikesutskottet.

§ 6 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott: 2024/25:FPM63 EU:s strategi för livsvetenskaper COM(2025) 525 till utbildningsutskottet

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2024/25:187 och 188 till finansutskottet

2024/25:192 till civilutskottet

2024/25:194 till miljö- och jordbruksutskottet

2024/25:195 till justitieutskottet

2024/25:197 till konstitutionsutskottet

2024/25:198 till näringsutskottet

Skrivelser

2024/25:140 till näringsutskottet

2024/25:196 till utbildningsutskottet

Motion

2024/25:3448 till socialutskottet

EU-dokument

COM(2025) 348 till trafikutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 22 september*.

COM(2025) 501 och COM(2025) 502 till näringsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 29 september*.

COM(2025) 503, COM(2025) 504 och COM(2025) 828 till näringsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 6 oktober*.

COM(2025) 524 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 2 oktober*.

COM(2025) 574 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 24 oktober*.

COM(2025) 821, COM(2025) 822 och COM(2025) 823 till försvarsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 26 september*.

COM(2025) 825 och COM(2025) 826 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 10 oktober*.

§ 8 Svar på interpellation 2024/25:711 om förstärkt skydd för enskilda inom bostadsrättsföreningar

Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Markus Kallifatides har frågat mig om arbetet med att utveckla reglerna som omgärdar bostadsrätten och bostadsrättsföreningen är tillräckligt högt prioriterat inom Regeringskansliet samt om jag och regeringen avser att återkomma med lagförslag på området denna mandatperiod och i så fall vilka.

Låt mig först bekräfta det som är allmänt känt, nämligen att regeringen arbetar på bred front mot

kriminalitet och för ökad trygghet i samhället. En viktig del i det arbetet är att skapa trygghet i landets bostadsområden. Personer som bär vapen i sitt bostadsområde, som säljer narkotika på gathörnet eller i lekparken eller som angriper polis eller annan blåljusverksamhet genom stenkastning skapar otrygghet för andra boende i området. Det är också det som är bakgrunden till att regeringen förra året gick fram med förslagen om att det ska vara lättare att säga upp hyresavtal i fler fall om lägenheten används för att begå brott eller om brotten begås i närområdet.

Bostadsrätten är en av våra vanligaste boendeformer i dag. På samma sätt som de som bor i hyresrätt har de som bor i bostadsrätt rätt till trygghet i boendet och bostadsområdet. Bostadsrättsföreningar har också ett berättigat intresse av att de boende är skötsamma och inte begår brott i lägenheten eller i närområdet. Jag delar alltså Markus Kallifatides uppfattning att det i detta avseende inte finns anledning att se olika på hyresrätter och bostadsrätter. Det är därför jag har gett en utredare i uppdrag att föreslå att bostadsrättsföreningar ska ges utökade möjligheter att säga upp bostadsrätts-havare som begår brott i bostadsområdet eller använder lägenheten för att begå brott. För att ytterligare öka tryggheten i bostadsrätter ska utredaren även se över frågan om det ska bli enklare att neka medlemskap i en bostadsrättsförening om den som ansöker om medlemskap har begått brott. Frågan utreds i vad vi kallar ett snabbspår, det vill säga att det ska gå mer skyndsamt än vanligtvis, och den här utredningen ska redovisas redan i början av december i år. Detta bekräftar att arbetet med att se över de regler som omgärdar bostadsrätten och bostadsrättsföreningen är mycket högt prioriterat inom Regeringskansliet under denna mandatperiod.

Jag vill även passa på att nämna att ett förslag om att inrätta ett nationellt bostadsrättsregister precis har varit ute på remiss. Ett sådant register gör framför allt hanteringen av pantsättningar mer modern och rättssäker, och det underlättar därmed för bostadsrättsföreningarna. Ett bostadsrättsregister skulle även bidra till att förebygga och utreda brott och bidra till en effektivare brottsbekämpning som tar sikte på tillgångar.

Anf. 2 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! Tack, justitieministern, för svaret!

Av Sveriges omkring 5 miljoner hushåll återfinns nästan en fjärdedel i någon av landets 30 000 bostadsrättsföreningar. Upplåtelseformen utgör hem åt 2 miljoner människor.

Själv har jag en gång bott i en bostadsrättsförening med den då kanske lägsta driftskostnaden per kvadratmeter i landet. Det var inte min förtjänst alls, men det var en erfarenhet som inskräpte insikten om att engagerade medlemmar i en förening kan uträtta stordåd. Det gäller för övrigt politik, folkbildning, musik, teater och idrott men också boende. Föreningslivet är en mycket värdefull del av det svenska samhällslivet.

Bostadsrätten som boendeform är viktig; den åsikten tror jag förenar ministern och mig, och vi behöver

vårda den. Det är alltså utmärkt att regeringen i enlighet med våra socialdemokratiska förslag har tillsatt en snabbutredning om att likställa hyresgästers och bostadsrättsinnehavares ansvar för trygghet. Men min frågeställning här i dag, fru talman, var och är bredare och gällde mer än detta.

Under förra mandatperioden skedde en uppdatering av bostadsrättslagen med förstärkningar av det rättsliga skyddet för den som köper eller äger en bostadsrätt. Men riksdagens majoritet avlog då ett antal av den dåvarande S-regeringens förslag. Riksdagen valde att i stället rikta två tillkännagivanden – som alltså Moderaterna var med på – om att regeringen skulle återkomma och utreda hur de bostadsrättsliga reglerna om förhandsavtal kan skärpas och hur reglerna för andra typer av föravtal än förhandsavtal kan tydliggöras och skärpas.

Justitieminister Strömmer har tidigare som svar på en skriftlig fråga meddelat mig och allmänheten att ett arbete med att överväga de här frågorna har inletts i Regeringskansliet, och regeringen har uttalat att frågorna bör utredas i ett annat sammanhang men inte haft mer att informera om i den frågan.

Detta var alltså en av de tre helt konkreta punkter som jag frågade om. Jag har inte uppfattat något svar på denna del i min interpellation.

Den andra punkten jag tog upp i min interpellation gällde betänkandet *Vem äger fastigheten* (SOU 2023:55). Där föreslogs regler för att motverka att ombildning från hyresrätt till bostadsrätt sker utan hyresgästers reella inflytande. Där föreslogs också regler vad gäller information om den som tar över fastigheten vid fastighetsförvärv.

Justitieministern har också på denna punkt välkomnat förslag som bidrar till ordning och reda på fastighetsmarknaden och att förslagen i det betänkandet bereds på Justitiedepartementet och bett att få återkomma om vägen framåt.

Fru talman! Tiden går. Justitieminister Gunnar Strömmer! Hur går det med de två punkter som jag inte fått svar på?

Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Svaret är att det går bra. Vi arbetar vidare med de frågorna och kommer att ta ett helhetsgrepp när vi nu också utreder en fråga som dessvärre inte utreddes under den förra mandatperioden. Den lagstiftning – som jag i och för sig tyckte var väldigt bra – som handlade om hyresrätterna grundades ju på en utredning som tillsattes under förra mandatperioden, även om vi inte tyckte att den gick tillräckligt långt. Till exempel lade vi till ansvaret också för barnens brottslighet i närområdet när vi så småningom återkom till riksdagen i de frågorna.

Det hade naturligtvis varit mycket bättre om även bostadsrättsfrågan hade hanterats i det sammanhanget. Då fanns det inget underlag för det, men det rättar vi nu till. Vi lyfter dessutom in en möjlighet för utredaren

att se på fler frågor – jag har nämnt exempelvis frågor rörande register, som är under hantering.

Min bestämda uppfattning är att vi när vi stänger den här terminen kommer att ha ett brett och ordentligt beredningsunderlag för att ta viktiga kliv framåt för att säkerställa att den som bor i bostadsrätt och är aktiv i en bostadsrättsförening har minst samma rättstrygghet som den som bor i hyresrätt.

Anf. 4 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! Jag får konstatera att jag nog inte får svar här i dag på två av mina tre punkter. Jag tog upp förändringarna vad gäller bostadsrättsinnehavares ansvar för trygghet i närområdet, inklusive hemmabonde minderåriga, men jag hade alltså två andra, väldigt konkreta bostadsrättsliga frågeställningar. De handlade om enskildas rättsliga ställning och skydd som bostadsrättsinnehavare i olika situationer, liksom om ordning och reda på fastighetsmarknaden i större mening. Men jag kommer inte att få några svar här, tror jag.

Justitieministern tog sig friheten att nämna lite av en bonusfråga här, nämligen den om bostadsrättsregister. Då tar jag mig samma frihet och lyfter en bonusfråga om bostadsrätten som form.

På senare år har förekomsten av andrahandsupplåtelser av bostadsrätter ökat påtagligt, framför allt i landets storstadsregioner. HSB har låtit kartlägga omfattningen av detta, och resultatet är tämligen illavarslande. Bland bostadsrättsföreningar i våra tre storstäder uppger 43 procent att det pågår olovliga andrahandsupplåtelser av bostadsrätter. Var femte förening uppger att upplåtelsen sker i kriminellt syfte. Allt detta sker trots att uthyrning av bostadsrätt i andra hand i vinstsyfte över huvud taget inte är tillåtet.

Detta är allvarligt. Olovliga andrahandsupplåtelser skapar otrygghet i bostadsrättsföreningen. Att inte veta vem ens granne är eller vilka som rör sig i fastigheten sprider rädsla och oro även bland dem som bor i bostadsrätt.

På regeringens bord ligger dock nu förslag som går i en helt annan riktning, nämligen att ytterligare underlätta för andrahandsuthyrning av bostadsrätt. Man får säga att det har varit tämligen många och kraftfulla reaktioner på dessa förslag i den allmänna debatten. Jag undrar hur justitieministern ser på detta, särskilt i ljuset av återkommande och väldigt tydliga markeringar av hur centralt trygghetsarbetet är för regeringen. Är det verkligen läge, Gunnar Strömmer, att ytterligare försvåra för styrelser i bostadsrättsföreningar att upprätthålla ordning och reda också i de fastigheterna?

Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Nej, det är riktigt: Markus Kallifatides får inte alltid svar på sina frågor exakt vid den tidpunkt han önskar. Däremot får han besked om konkret leverans och konkreta reformer framåt. Vi tar nu tag i en helt central fråga på det här området, nämligen att säkerställa att skyddet för en bostadsrättsinnehavare i

fråga om trygghet i närområdet ska vara minst lika starkt som det är för hyresgäster. Det är ett mycket välkommet och stort steg.

Dessutom gör vi detta i det snabbspår som man ibland får höra att Socialdemokraterna tycker går för snabbt. Jag tror dock att angelägenhetsgraden i dessa frågor är så pass hög att det är motiverat, och jag är mycket glad vi nu har en sådan process igång.

Vad gäller bonusfrågan som kom när det gäller andrahandsupplåtelse av bostadsrätter tänker jag två saker. För det första har vi inget allmänt intresse i vårt land av att skapa stagnation på bostadsmarknaden. Vi har ett intresse av rörlighet på bostadsmarknaden. Vi har ett intresse, inte minst i storstäder, av att kunna tillgängliggöra bostäder på ett flexibelt sätt.

Samtidigt råder det, för det andra, ingen som helt tvekan om vi också måste säkerställa att detta inte används i kriminella syften. En viktig sak som den utredning vi nu har tillsatt ser på, återigen, är hur man ska kunna ingripa kraftfullt mot bostadsrättsinnehavare som är kriminella eller ägnar sig åt kriminell verksamhet. Den frågan träffar även den situation som Markus Kallifatides nu tar upp, nämligen människor som exempelvis disponerar sina bostadsrätter på ett sätt som inte är förenligt med de regler som bostadsrättsföreningen har satt upp eller med lagstiftningen i stort.

Anf. 6 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Fru talman! Jag tackar Gunnar Strömmer för svaren. Bostadsrätten är en viktig del av vårt samhälle, och jag tackar justitieministern för vårt samtal här i dag om hur vi kan vårda bostadsrätten.

Syftet med min interpellation var att fortsätta vara både kritisk och konstruktiv i relation till regeringens arbete på området. Vi socialdemokrater har varit pådrivande och i förväg föreslagit att regeringen skulle göra det regeringen nu gör när det gäller bostadsrättsinnehavares trygghet och ansvar för trygghet i närområdet. Vi vill inte alls sätta oss på tvären utan vara konstruktiva i den processen.

Min övergripande fråga handlade alltså om huruvida arbetet mer generellt med att utveckla regleringarna som omgärdar bostadsrätten och bostadsrättsföreningen är tillräckligt högt prioriterat inom Regeringskansliet. Jag får dock inte riktigt något svar, och det får jag acceptera, när det gäller de två konkreta punkter som jag tog upp.

Under sin tid som statsminister, fru talman, lovade min partiordförande Magdalena Andersson att ”vända på varje sten” för att knäcka den organiserade brottsligheten. Det är ett löfte som hon och vi socialdemokrater håller fast vid. Då kan man till och med behöva reformera lagen om bostadsrättsföreningar.

Men bostadsrättsfrågan är större än jakt på den organiserade brottsligheten. Det handlar om trygghet, inklusive ett slags konsumentskydd, för oss som enskilda. Det är rimligt att både staten och bostadsrättsföreningens styrelse vet vem som bor i en fastighet som man äger. Det är rimligt att den som förvärvar en bostadsrättsandel, fru talman, åtnjuter ett skydd som

åtminstone liknar det skydd jag har som konsument när jag köper mat i matvarubutiken.

Det finns alltså mer att göra, fru talman. Faktum är att den nuvarande regeringen har lovat att göra mer som man ännu inte gjort.

Anf. 7 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Markus Kallifatides för möjligheten att få diskutera de här viktiga frågorna i dag.

Det här med att vända på alla stenar är en något riskabel metafor. Det som möjligtvis kännetecknade bokslutet var väl att vi hittade ett helt stenbrott fullt med ovända stenar, även på det här området, som vi nu har haft fullt sjå att vända på, förutsättningslöst pröva och göra någonting åt.

I den lagstiftningsprodukt som var upprinnelsen till vår diskussion om bostadsrätter – jag nämnde frågan om hyresrätterna och hyresrättsinnehavarens ansvar för brottslighet både i den egna lägenheten och i närområdet – hade den socialdemokratiska regeringen gjort en mycket tydlig avgränsning av vilka stenar som inte skulle få vändas på. Det gällde ansvaret för brottslighet som begås av barn. Skulle vi ha följt direktiven från min företrädare skulle alltså en hyresrättsinnehavare ha ett mycket större ansvar för en 17-åring som är inneboende i hyresrätten än för det egna barnet som är 17 år gammalt.

Tvärtom kan man nog säga att det inte var vända stenar utan skygglappar som präglade en hel del av hanteringen också på detta viktiga område.

Med detta sagt är jag dock mycket tacksam för och positivt inställd till de utbyten vi har haft när det gäller bostadsrätten. Det råder ingen tvekan om att det finns väldigt mycket att göra där och för alla de människor vi talar om, framför allt de som innehar bostadsrätter men också föreningarna, det ansvarstagande föreningsliv som Markus Kallifatides lyfter upp. Det finns väldigt starka enskilda och allmänna intressen som talar för att de här frågorna ska prioriteras högt. De prioriteras nu högt, och vi gör det mycket skyndsamt i flera parallella lagstiftningsprocesser. Det tror jag kommer att vara till gagn både för de enskilda människor det berör och för tryggheten i samhället i stort.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2024/25:733 om modernisering av lagen om ställföreträdare

Anf. 8 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! Eva Lindh har frågat mig vad som egentligen händer med Ställföreträdarutredningen, om en proposition kommer att läggas fram till riksdagen och i så fall när. Hon har även frågat mig om jag avser att vidta några vidare åtgärder för att stärka förutsättningarna för ställföreträdarskapet.

De aspekter som Eva Lindh lyfter fram handlar i grund och botten om skyddet för de mest utsatta i vårt samhälle. Som jag tidigare har hållit fram är det viktigt för regeringen att regelverket och systemet för förvaltare och gode män lever upp till högt uppställda krav. De människor i vårt samhälle som behöver hjälp ska känna sig trygga med att de också får det.

Det ställs redan i dag tydliga och höga krav på den som vill bli förvaltare eller god man. Det krävs till exempel att personen i fråga är rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig. I de allra flesta fall gör ställföreträdare värdefulla insatser för att stödja medmänniskor i utsatta situationer. Men tyvärr förekommer det att ställföreträdare missköter sina uppdrag. En del uppmärksammade fall har också diskuterats här i riksdagens kammare.

För att säkerställa att alla förvaltare och gode män lever upp till de höga kraven är det viktigt att överförmyndaren gör en aktiv efterforskning i samband med lämplighetsprövningen och sedan följer upp kontrollen i sin tillsyn.

I Ställföreträdarutredningens betänkande *Gode män och förvaltare* föreslås det en rad olika förbättringar. Bland annat föreslår utredningen en tydligare reglering för när professionella ställföreträdare kan förordnas. Man föreslår också en ordning för bättre utbildning och stöd till ställföreträdare. Som Eva Lindh nämner föreslår utredningen också att det ska införas ett nationellt ställföreträdarregister. Enligt utredningen kan ett sådant register ytterligare förbättra överförmyndarens prövning av en ställföreträdarens lämplighet.

Jag kommer inte i dag att kunna ge någon exakt tidpunkt för när vi kommer att återkomma till kammaren i frågan, men som jag tidigare har redogjort för pågår det ett arbete i Regeringskansliet i syfte att komma fram med förslagen. Frågorna är inte enkla. De behöver analyseras noggrant, inte minst för att säkerställa att slutresultatet blir bra och att vi får ett tryggt och mer hållbart system där individen och individens rättigheter och intressen är i fokus. Avsikten är att återkomma till riksdagen så snart arbetet är avslutat.

Anf. 9 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag vill till att börja med tacka justitieministern för svaret och också för hans betoning som visar att han har förstått exakt vad min fråga handlar om, det vill säga vad som egentligen händer. Jag vill också ge en bakgrund till varför jag ställer frågan och tycker att det är viktigt att vi debatterar den.

I Sverige finns det i dag närmare 128 000 personer som har en god man eller förvaltare. Det är människor som i grunden har svårigheter på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder och som är i behov av stöd i vardagen. Det handlar om att kunna få hjälp att göra det där grundläggande som vi andra tycker är självklart, till exempel betala sina räkningar eller ha kontakt med myndigheter. Behoven är ofta omfattande.

De ställföreträdare – gode män eller förvaltare – som engagerar sig gör en helt ovärderlig insats för att skydda några av samhällets mest utsatta. De som jobbar med frågan tycker dock att det behövs en hel del förändringar i lagstiftningen. Det handlar om det som statsrådet Strömmer var inne på, det vill säga att förhindra oegentligheter. Sådana har vi sett många av. Men det handlar också om att förenkla de uppdrag som man har som ställföreträdare och göra det mer hållbart och rättssäkert.

En väldigt stor andel, 40 procent, av de olika överförmyndarverksamheterna upplever svårigheter att rekrytera ställföreträdare. Det här är ett stort problem eftersom det handlar om människor som är i behov av att få omfattande hjälp. Om svårigheterna att rekrytera ökar markant uppstår ett problem för de människor som har ett stort behov.

Viktiga insatser görs som sagt, men vi behöver förändra och förtydliga lagstiftningen för att de håll som finns ska täppas till. Lagstiftningen är gammal. Statsrådet sa att vi socialdemokrater ibland tycker att saker och ting går för fort. Det tycker vi verkligen inte här.

Bakgrunden är att vi utredde lagstiftningen om ställföreträdare. Vi har också lagt fram ett förslag. Det har till och med varit ute på remiss. Det har kommit många synpunkter på den utredning som gjordes. Sedan 2021 ligger ett förslag som är remitterat och klart på justitieministerns bord.

Nu har det gått ganska många år sedan dess, och därför är det inte bara jag utan ganska många som ställer sig frågan vad som händer – precis det som statsrådet underströk. Vad händer med utredningen? När kommer ett förslag?

Det fanns förhoppningar hos många av dem som hjälper till och som är gode män och förvaltare men också hos överförmyndarnämnder och människor som själva får stöd och hjälp. Nu har de väntat i ganska många år på en uppdaterad lagstiftning. Mina frågor här är desamma som jag ställde i min interpellation: Vad händer? När kan vi förvänta oss att vi får ett konkret förslag, en proposition, på bordet? Eftersom problemen är så stora undrar jag också: Om det inte är i närtid, avser statsrådet i så fall att vidta några andra åtgärder fram till dess?

Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Tack, Eva Lindh, för möjligheten att få diskutera dessa angelägna frågor i dag!

Låt oss börja med samhällsproblemet, som är ett problem både för vårt samhälle och framför allt för de enskilda människor som omedelbart är berörda. Det finns en bakomliggande erfarenhet som gör det angeläget att reformera området. Det finns väldokumenterade fall av missbruk eller misskötsel och ibland direkta övertramp, som har fått förfärliga konsekvenser för enskilda berörda. De måste naturligtvis kompenseras för det, så att det blir upprättelse i de enskilda fallen. Men det aktualiserar också mer principiella och

praktiska frågor som är mer allmängiltiga och som naturligtvis motiverar reformarbetet.

Ett annat skäl har förstås med tiden att göra. Det är en gammal lagstiftning, och vi har ett intresse av att den görs enkel, rättssäker, tydlig och enkel att använda i praktiken för de berörda. Det motiverar varför vi arbetar vidare med de förslag som mycket riktigt lämnades av en utredning och som sedan remitterades. Det kom då en hel del synpunkter på förslagen.

När jag säger att jag inte vill uppge när vi kommer till riksdagen med detta är det lite på temat att inte sälja skinnet förrän björnen är skjuten. Jag tittar på fru talmannen eftersom jag ska citera en ångermanlänning av centerpartistisk börd. Men det ska inte tolkas som att vi inte arbetar med frågorna eller att vi saknar avsikt att återkomma till kammaren med förslag när vi har arbetat färdigt med dem. Jag ber att få återkomma till när det kommer att ske.

Eva Lindh lyfter nu också upp frågan om rekrytering. Det tycker jag är en intressant aspekt. Det finns säkert anledning att se på vilka olika skäl som kan ligga bakom svårigheten att rekrytera till dessa uppdrag. En del kan säkerligen vara en reglering som kanske inte ger tillräckligt stöd i rollen eller som är tillräckligt tydlig för den som ska utöva det hela. Det kan gälla ansvarsfrågor och annat. I den mån det påverkar rekryteringsdelen är det ytterligare ett skäl, menar jag, att återkomma med en lämplig reform på området. Avsikten är att vi ska göra det, även om jag i dag inte kommer att uppge när det kommer att ske.

Anf. 11 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag får väl acceptera det. Men jag kommer att ställa frågan till statsrådet igen, eftersom det är viktigt att man får ett besked.

Jag vill återge ett citat som jag tycker beskriver detta ganska tydligt. Sven-Erik Alhem är förbundsordförande på Brottsofferjouren och säger: Det är viktigt att de som själva saknar förmåga att tillgodose sina intressen har någon som är tillförlitlig. Det är anmärkningsvärt att man inte ser till att täppa igen de hål som uppenbarligen finns.

Det beskriver ganska tydligt vad detta faktiskt handlar om. Det är utsatta personer som inte alltid själva klarar av att göra sina röster hörda. Därför gör det extra ont i hjärtat när detta drar ut på tiden. Det är som att det är en fråga som inte är särskilt viktig.

Jag hör att statsrådet säger att det jobbas med det. Men även om det finns saker som behöver utredas och tittas vidare på är det svårt att förstå varför det ska ta sådan evinnerlig tid. Det fanns ett färdigremitterat förslag, där synpunkter från remissinstanserna hade skickats med. Det ligger på bordet sedan 2021. Det är därför jag ställer frågan.

Vilka är då problemen? Det finns flera olika, inte bara att den här lagstiftningen är gammal; handfast lagstiftning, det vill säga om hur det ska utföras, blir ju ibland daterad. Det handlar även om oegentligheterna. Det finns ändå oegentligheter. Även om de flesta gode män och förvaltare gör en jätte viktig insats, sköter sig

och tillgodoser den som man ställer upp för på ett jättebra sätt finns det oegentligheter. Det finns människor som till exempel har tillgodogjort sig pengarna själva, och någon har sålt ett hus. Det finns flera exempel. Jag ska inte ta upp dem här, eftersom det tar lång tid. Men det är sådant som gör ont i hjärtat att höra.

En av sakerna som har föreslagits är ett nationellt ställföreträdarregister. Det skulle göra det enklare och smidigare för ställföreträdare att visa sin behörighet. Det handlar om att det ska vara enklare men också att man ska kunna se om det är rätt person, om det är en ställföreträdare och om det har förekommit några oegentligheter tidigare.

Dessutom säger Överförmyndarnämnden i Stockholms stad att det är så knepigt och svårt att hantera att vara god man eller ställföreträdare att det blir svårt att rekrytera. Det var därför jag lyfte in att en god man kanske inte riktigt kan säga att det är ett enkelt uppdrag. Det är det ju inte, och det är inte heller enkelt att utföra rent tekniskt.

Förutom register och att det ska vara enklare finns det en tredje sak, som jag har glömt och som jag får återkomma till.

Jättemånga har kontaktat mig och frågat vad som händer, varför det inte händer någonting och när man kan förvänta sig en förändring. Vi vill ju ha ett samhälle som möjliggör för rättssäkra och värdiga insatser för de personer som är i allra störst behov av den hjälp som samhället kan erbjuda.

Anf. 12 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! De personer som omedelbart träffas av den här lagstiftningen kan av olika skäl befinna sig i en utsatt situation och kan behöva hjälp av det omgivande samhället för att hantera ofta integritetskänsliga, ekonomiskt viktiga eller andra angelägna personliga angelägenheter. Just eftersom det finns en utsatthet och sårbarhet här instämmer jag verkligen i att det är angeläget att se till att både lagstiftningen och den praktiska tillämpningen av den innehåller och möter högt uppställda krav vad gäller rättssäkerhet och annat.

Jag köper gärna synpunkten att man kan önska att det skulle gå fortare. Det här är inte en av våra snabbaste processer. Men jag vill understryka att det inte är ett uttryck för att det är en process som vi inte bryr oss om. Det är snarare ett uttryck för att vi verkligen vill att det ska bli rätt och att det ska bli bra.

En viktig sak är att det inte är ett helt okomplicerat samspel, till exempel mellan den statliga och den kommunala nivån. Det har varit omfattande samråd i beredningen med berörda aktörer och på den statliga nivån på både myndighetssidan och när det gäller länsstyrelser och annat.

Under processens gång har det också framkommit ett antal enskilda fall som dels på ett allmänt plan har understrukt betydelsen av den här reformen, dels i någon mån har satt ljuset på delvis andra frågor än de som har varit belysta konkret i den tidigare processen.

Sammantaget vill jag bekräfta vikten av att vi landar det här på ett bra sätt, inte minst därför att det ofta berör människor i en utsatt eller sårbar situation. Det är också ett anständighetskrav i vårt samhälle att det hanteras på ett sätt som återspeglar utsattheten för de människor som träffas av den här lagstiftningen.

Anf. 13 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag är inte god man, men jag hjälper mina föräldrar mycket med diverse saker. Bara det är enormt komplicerat. Det tar mycket tid och kraft. Det är många telefonsamtal som behöver göras och lösas.

Som god man får man dessutom inte rätt möjligheter för att utföra sina uppdrag på ett effektivt sätt – det var den aspekten jag ville ta upp men glömde. Förslagen i utredningen ska också skapa bättre förutsättningar för att utföra uppdraget, till exempel genom digitalisering och sådana saker. Eftersom det är komplicerat och tar mycket tid att hjälpa samt gäller personer som är utsatta i samhället kan vi inte också ha ett system som undergräver det praktiska arbetet. Även därför är det viktigt. Vi ska också kunna rekrytera nya som vill vara gode män eller förvaltare.

Jag tycker också att det är sorgligt att läsa om alla de fall som kommer fram. Men det är viktigt att det kommer fram. Vi måste ha mycket kontroller för att granska att det görs på rätt sätt och för att upptäcka fel.

En del, ganska många, av dem som har gode män eller förvaltare har faktiskt inte en röst för att kunna tala om sin ekonomi eller tala om att man har blivit utnyttjad. Då har samhället ett större uppdrag och ett större ansvar. Därför vill jag vädja till justitieminister Strömmer att verkligen prioritera den här frågan, så att vi får en förnyad lagstiftning på plats.

Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag vill än en gång tacka Eva Lindh och flera av hennes kollegor här i riksdagen som återkommande lyfter upp dessa viktiga frågor i riksdagen.

Jag är fullt medveten om att arbetet inte går så fort som man kan önska i alla delar. Men jag vill återigen understryka att arbetet pågår, och det pågår på ett seriöst sätt. Avsikten med det arbetet är också att återkomma till riksdagen med förslag på reformer som kommer att göra det här regelverket bättre, både för de utsatta personer som får det här stödet och för alla hederliga, hårt arbetande människor som på olika sätt har roller i systemet, så att deras arbete kan flyta på ett enkelt, tydligt och rättssäkert sätt.

Som sagt: Tack för möjligheten att återigen diskutera det här i dag! Vi ber att få återkomma i ärendet framöver.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2024/25:664 om utblivna åtgärder efter flygplatsutredningen

Anf. 15 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Peter Hedberg har frågat mig om jag avser att lägga fram några förslag som bygger på slutsatserna i promemorian Ds 2023:3 och i så fall när. Han har även frågat om regeringen avser att tillsätta en ny flygplatsutredning och vilka aspekter den i så fall ska utreda.

Låt mig inledningsvis understryka att luftfarten är en viktig del av transportsystemet. I Sverige, som har långa avstånd och många glest befolkade områden, är flyget viktigt för inrikes resor. Det har även stor betydelse för Sveriges ekonomi, konkurrenskraft och öppenhet gentemot omvärlden.

Regeringen har vidtagit flera viktiga åtgärder för att stärka luftfartens konkurrenskraft och förbättra förutsättningarna för god tillgänglighet med flyg. Jag kan som exempel nämna avskaffandet av flygskatten den 1 juli i år men också ett kapitaltillskott på drygt 1 miljard kronor för att täcka flygplatsernas kostnader för säkerhetskontroller. Syftet är att motverka avgiftshöjningar.

Som Peter Hedberg mycket riktigt påpekar redovisade en bokstavsutredare i februari 2023 den så kallade flygplatsutredningen i promemorian *Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – För tillgänglighet och beredskap* (Ds 2023:3).

Regeringen har genomfört flera av de förslag som presenteras i utredningen. Till exempel tog regeringen initiativ till att öka det statliga bidraget till kommuner och regioner för driftsstöd till icke-statliga flygplatser. Regeringen beslutade även i december 2023 att tillsätta en Arlandasamordnare med uppdrag att utreda och föreslå åtgärder för infrastrukturen och transportsystemet till och från Arlanda flygplats. Samordnaren redovisade sitt uppdrag i början av juni i år.

När det gäller flygplatsutredningens förslag om ett eventuellt utökat nationellt basutbud beslutade regeringen den 28 maj att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och utvärdera såväl statens roll som ägare och förvaltare av flygplatser som det nationella basutbudet, men också att analysera frågeställningar kopplade till Bromma flygplats funktion. Utredaren ska bland annat utvärdera det nationella basutbudets syfte och funktion och lämna förslag på vilka flygplatser som staten framöver bör ansvara för, antingen i form av ett nationellt basutbud eller i annan form.

Utredaren ska även till exempel analysera förslagens ekonomiska och konkurrensmässiga konsekvenser för Swedavia AB men också bedöma förslagens påverkan på lokal och regional utveckling.

Utredaren ska redovisa uppdraget senast den 30 september 2026.

Anf. 16 PETER HEDBERG (S):

Fru talman! Justitieministern valde i en tidigare debatt att citera en ångermanländsk centerpartist. Jag ska inte förhåra statsrådet Carlson på vad justitieministern

sa. Däremot ska jag påminna statsrådet om att han själv faktiskt citerade en ångermanländsk centerpartist när vi debatterade denna fråga för ganska precis ett år sedan. Beskedet då var att regeringen inte ville dra detta i långbänk.

I den här interpellationen, som jag lämnade in före sommaren, har frågan ställts om regeringen tänker till-sätta en ny utredning eftersom det förekom sådana rykten i våras. Den frågan är överspelad; regeringen har tillsatt en ny utredning, och den ska vara klar nästa år, den 30 september. Jag är förvisso väldigt förhoppningsfull om att vi då är mitt uppe i ett regeringsskifte, men jag tycker inte att det är bra för vare sig Västernorrland eller övriga regionala flygplatser i Sverige att regeringen fortsätter att undvika att lägga fram konkreta förslag för att säkra flyglinjer, beredskap och tillgänglighet i hela landet.

Fru talman! De regionala flygplatserna fyller inte bara funktionen att transportera till exempel riksdagsledamöter till Stockholm utan även flera andra viktiga funktioner. I Västernorrland har vi, som ministern säkert känner till, tre flygplatser. De är alla avgörande för en god tillgänglighet till både Stockholm, Europa och världen.

Näringslivet och försvaret är beroende av välfungerande flyglinjer, i vårt fall inte minst eftersom vi fortfarande väntar på att statsministern ska komma till skott med det löfte han avgivit om att det ska finnas ett färdigt dubbelspår på Ostkustbanan 2035.

Gällande flyget har regeringen haft Peter Normans utredningsbetänkande på Regeringskansliet i två och ett halvt år. Beskedet har varit att flyginfrastrukturen ska hanteras sammanhållet. Men när den nya utredningen är klar i september nästa år kommer väldigt mycket mer tid att ha passerat än den tid som redan har gått. Jag tycker att detta är beklagligt, för regeringen hade ett antal förslag gällande Sundsvall Timrå flygplats och även Örnsköldsviks flygplats avseende reformerad finansiering av beredskap men också allmän trafikplikt, som man hade kunnat gå vidare med. Beskedet har varit att allt ska hanteras sammanhållet, och jag har fått klart för mig att väldigt många är besvikna på att det nu ska dra ut ytterligare på tiden eftersom de regionala flygplatserna går med väldigt stora underskott.

Fru talman! I Västernorrland har vi blivit vana vid att hantera att regeringen uppvisar ett ganska omfattande ointresse för vårt län. När regeringen skulle presentera sin strategi för nyindustrialisering i norra Sverige fanns inte vi i Västernorrland med. När vi socialdemokrater pressade regeringens företrädare om varför gick det inte att ens med de mest förstående oppositionsöron höra en logisk förklaring.

Vi har väldigt många investeringar i Västernorrland i storleksordningen hundratals miljarder kronor som redan har påbörjats eller som planeras, men den dåliga infrastrukturen vad gäller både tåg, vägar och flyg är ett bekymmer. Detta har naturligtvis påpekats gång på gång för många regeringar. Det är två och ett halvt år sedan man fick ett utredningsbetänkande, och

man har lovat att besked ska komma – det är alldeles för passivt.

Fru talman! Jag hoppas på några klargörande besked från statsrådet i den här debatten, både för Sundsvall Timrå flygplats och för Örnsköldsviks flygplats. Men jag tror att det kanske också finns andra företrädare för regionala flygplatser som tittar på den här debatten och vill ha svar på vad som gäller långsiktigt. Detta är viktigt inte minst för försvar och transporter inom Kriminalvården men också för en fungerande sjukvård.

Jag vill inledningsvis fråga statsrådet om regeringen kommer att vidta några kortsiktiga åtgärder för att säkerställa regionala flygplatser som Örnsköldsvik och Sundsvall Timrå samt om regeringen tänker fatta några långsiktiga förslag om flyginfrastrukturen innan nästa utredning är klar.

Anf. 17 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S):

Fru talman! Jag vet att statsrådet Andreas Carlson känner väl till Örnsköldsvik i Västernorrlands län och vilka utmaningar som finns när det gäller att ta sig till och från Örnsköldsvik.

Örnsköldsvik är en av landets mest exportintensiva kommuner. Vi har skogsindustrin, som är världsledande i att utveckla biobaserade produkter och driva klimatomställningen. Samtidigt har vi också ett starkt nav av svensk försvarsindustri, med BAE Hägglunds vars orderbok snart överstiger 150 miljarder – man levererar både till Försvarsmakten och till internationella samarbeten. Vi har RISE, som driver en arena för materialutveckling. Vi har Höga kusten med en av Sveriges starkast växande turistindustrier.

Detta är framgångar som stärker Västernorrland och hela Sveriges ekonomi. Gemensamt för alla är vikten av att kunna möta behovet av ökad produktionskapacitet och korta leveranstider och att klara den stora utmaningen med kompetensförsörjningen. Osäkerheten när det gäller ett robust transportsystem med alla trafikslag och när det gäller en flyglinje hämmar just denna utveckling.

Allt detta bygger på att Örnsköldsvik har fungerande nationella och internationella förbindelser. Om vi förlorar flyglinjen till Stockholm riskerar vi dramatiskt försämrad konkurrenskraft. Vår förmåga att bidra till AB Sverige försvagas, och vi förlorar möjligheten till arbetspendling med en bra arbetsmiljö.

Jag bor själv i Örnsköldsvik, och jag är helt beroende av denna flyglinje för att kunna ta mig till Stockholm och utöva mitt riksdagsarbete här. Med den nuvarande flyglinjen kan jag veckopendla till och från Örnsköldsvik och hit till riksdagen. Detta delar jag med många Örnsköldsviksbor som veckopendlar och också med tillresande besökare.

Ett verksamhetsstopp på Örnsköldsviks flygplats ger direkta effekter på samhällets beredskap. Det hämmar näringsutvecklingen, mobiliteten och vår säkerhet. Arlandautredningen har tydligt pekat på att regeringen bör besluta om att införa allmän trafikplikt för de samhällsviktiga inrikes flyglinjer där rimliga

transportalternativ saknas, om den kommersiella flygtrafiken skulle upphöra eller kraftigt reduceras.

Fru talman! Jag vill mot bakgrund av detta fråga statsrådet Andreas Carlson: När ska regeringen långsiktigt säkerställa en flyglinje mellan Örnsköldsvik och Stockholm så att vår skogs- och försvarsindustri kan fortsätta att bidra till svensk export, till innovation och till nationell säkerhet?

Anf. 18 Statsrådet ANDREAS
CARLSON (KD):

Fru talman! Jag vill tacka ledamöterna för engagemanget för svensk luftfart och svenska transporter. Det här är helt avgörande för vår beredskap, för industrins konkurrenskraft och för att människor ska kunna resa till olika delar av landet.

Inga trafikslag ska ställas emot varandra. Det vi diskuterar i dag handlar om luftfarten. Peter Hedberg är inne på att det behöver göras förstärkningar av robustheten och tillförlitligheten även i andra delar av transportsystemet. Jag tänkte inte uppehålla mig så mycket kring detta i svaret nu även om det finns mycket att säga om det. Men vi gör rekordstora satsningar på underhåll av svenskt vägnät och svensk järnväg. Det är klart att det hade varit bättre om detta hade varit på plats långt tidigare. Många möter i dag problemen i sin vardag. Dem tar vi tag i. Detta är av högsta prioritet. Det innebär inte att vi inte också behöver förstärka luftfartens konkurrenskraft.

I debatten har två av de tre flygplatserna i Västernorrland nämnts. Det fanns ett förslag även om den tredje, Höga Kusten Airport – flygplatsutredningen föreslog att man inte längre skulle ha allmän trafikplikt på den flygplatsen. Där har regeringen gett besked: Vi går inte vidare med det förslaget. Det finns även andra förslag som skulle kunna ha negativa konsekvenser för luftfarten och flygtillgängligheten och som vi inte gått vidare med.

När det gäller de förslag som handlar om förändringar i basutbudet ska man komma ihåg att direktiven till flygplatsutredningen skrevs i en något annan tid – före Rysslands fullskaliga invasionskrig i Ukraina, innan den säkerhetspolitiska förändringen ägde rum och innan vi gick med i Nato. Vi har nu mer än fördubblat driftsstödet till de regionala flygplatserna. Då är det rimligt att se över ansvaret och rådigheten över det svenska flygplatssystemet.

Den utredning som nu är tillsatt ska se över statens roll som ägare och förvaltare av flygplatser. De flygplatsutredningar som är gjorda kommer att vara viktiga underlag i det arbetet. Enligt det uppdrag som nu är beslutat ska Anders Flanking, som utsetts till utredare, se över, utreda och utvärdera det nationella basutbudet av flygplatser och deras funktion och syfte. Det handlar om ägande, finansiering och organisering av de svenska flygplatserna. Syftet är att skapa långsiktig hållbarhet, inte minst ekonomisk. Som ledamöterna tar upp är det många flygplatser som har det väldigt tufft ekonomiskt. Det är en följd av ett minskat inrikesresande med flyg som har påverkat inte bara de regionala

flygplatsernas utan också Swedavias ekonomiska förutsättningar.

I praktiken handlar uppdraget till utredaren om vilket flygplatssystem staten ska ha ansvar för framöver och på vilket sätt. I utredningen kommer också Bromma flygplats roll och funktion i basutbudet att analyseras i ljuset av den sedan årsskiftet minskade linjetrafiken på Bromma.

Det finns mycket som behöver göras, fru talman. Peter Hedberg frågar om åtgärder på kort sikt. Då vill jag påminna om att vi har tagit bort flygskatten från den 1 juli i år. Jag vet att Socialdemokraterna accepterar borttagningen i sin budgetmotion. Men de partier som Socialdemokraterna avser att samarbeta med är inte av samma uppfattning. Miljöpartiet menar att det i stället behövs en fördubbling. Jag har tittat noga i budgetmotionen för Socialdemokraternas samarbetsparti Miljöpartiet. De vill, fru talman, sänka driftsbidraget för 2025 med 175 miljoner kronor. Det är viktigt att den samsyn som vi har här i kammaren just nu återspeglas i hela riksdagen för att vi ska ha möjlighet till goda transporter i hela landet.

Anf. 19 PETER HEDBERG (S):

Fru talman! Statsrådet talar om de partier som vi avser att samarbeta med. Jag har flera gånger påpekat för statsrådet att Socialdemokraterna i trafikutskottet mer än gärna skulle ta del av information och föra en dialog med regeringen om den här frågan. Men såvitt jag vet förekommer inte några sådana initiativ från regeringen.

Fru talman! Vad gäller Höga Kusten Airport har statsrådet redan intecknat beröm från min sida. Det skedde i den tidigare debatten, som vi hade i september 2024. Det berömmet står jag fast vid. Men jag tycker att vi även kan uppehålla oss vid en annan del i den debatten. Statsrådet pekade på en ganska viktig sak gällande de regionala flygplatserna, nämligen resepolicyer som inte riktigt överensstämde med retoriken från företag och ägare. Nu har faktiskt många av dem rört på sig och agerat för att säkerställa de egna flygplatsernas fortlevnad, fru talman.

Det har däremot regeringen inte gjort. Man har inte rört på sig över huvud taget i de stora, långsiktiga frågorna. Medan kommuner och företag har anpassat sig till verkligheten och insett att vi måste kombinera bibehållen flyginfrastruktur med utveckling av hållbara bränslen och så vidare för klimatets skull sitter regeringen och gör nästan ingenting. Flygskatten är en sak, driftsbidraget en annan. Men i de stora, långsiktiga frågorna kring struktur, ägande, ersättning för beredskap och liknande händer ingenting. Det är jätteviktiga frågor.

Jag förstår att statsrådet tycker att det finns olika aspekter som behöver utredas vidare, men det kan ju inte innebära att man inte kan gå vidare med vissa delar. Uppenbarligen stämmer inte det som statsrådet och regeringen tidigare har sagt: att man ska behandla allting sammanhållet. Det har bevisats just genom besluten om Höga Kusten Airport men också Ronneby; man

valde att bryta ut vissa delar. Då tycker jag att man bör kunna göra det även gällande till exempel beredskaps- och ersättningsfrågan.

Fru talman! Då det gäller Örnsköldsvik och Sundsvall Timrå vill man inte bara bibehålla flygplatserna utan också utveckla dem för näringslivet, försvaret, beredskapen och medborgarna. Som vi har varit inne på några gånger har ledande politiker signalerat att det finns en ekonomisk verklighet att förhålla sig till. Man kan inte drifva de här flygplatserna hur länge som helst utan att få vettig ekonomisk ersättning från staten. Till syvende och sist måste kommunpolitiker ställa det mot viktiga insatser på välfärdsområdet och för skolan.

Passiviteten skulle naturligtvis kunna leda till att en del flygplatser stänger, vilket vore förödande. Jag tror att en del av regeringens myndigheter då skulle ställa en del olika frågor, till exempel: Jaha, var ska nu brandflygen landa? Hur ska vi klara Kriminalvårdens transporter? Och inte minst: Vad ska vi göra av ambulansflygen? De är jätteviktiga för att transportera inte bara patienter utan också personal som kan behövas i olika delar av landet.

Som vi alla vet har statsrådets parti och dess ledare visat ett väldigt stort intresse för statlig sjukvård. Men de har faktiskt även i detalj gått in och recenserat sjukvårdens struktur i Västernorrland. Därför, fru talman, skulle jag vilja fråga statsrådet om regeringen kommer att vidta åtgärder för att säkerställa en god flyginfrastruktur i Västernorrland fokuserat på god beredskap och bibehållen sjukvård vad gäller ambulansflygen.

Anf. 20 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S):

Fru talman! Tyvärr får jag inga svar av statsrådet på frågan om han avser att vidta några kortsiktiga åtgärder för att trygga finansieringen av regionala flygplatser och säkra tillgången i norra Sverige innan utredningen är klar. Osäkerheten kring en flyglinje hämmar utvecklingen för skogsindustrin, för BAE och för turistindustrin. Alla väntar på besked från statsrådet. Är det rimligt att Örnsköldsvik riskerar att sakna en flyglinje för att regeringen skjuter på nödvändiga beslut?

Jag vet att Örnsköldsviks kommun med Örnsköldsvik Airport vill fortsätta att utveckla flygplatserbjudandet samhällsnyttigt. Men tiden riskerar att rinna iväg. En säkrad och långsiktig delad finansiering ger förutsättningar att behålla och utveckla verksamheten och flygplatsområdet på ett sätt som möter nuvarande och framtida behov. Men för att kunna göra det krävs ett besked från statsrådet.

Fru talman! Avser statsrådet att lägga fram några förslag som bygger på slutsatserna i utredningen *Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet*, såsom att staten bör kunna upphandla flyglinjer till viktiga orter i norra Sverige och höja driftsstödet till 75 procent, och i så fall när? Avser statsrådet att följa Arlandasamordningens rekommendation att införa allmän trafikplikt för samhällsviktiga linjer där transportalternativ

saknas? Kommer regeringen att inkludera fler orter i norra Sverige?

Anf. 21 Statsrådet ANDREAS

CARLSON (KD):

Fru talman! Regeringen har vidtagit flera åtgärder. Vi har mer än fördubblat driftsstödet till de regionala flygplatserna. Vi tog bort en skatt som den socialdemokratiska regeringen införde, nämligen flygskatten, som har slagit hårt både mot inrikestrafiken och mot luftfartens konkurrenskraft. Att vi i dag är i en situation där inrikestrafiken har det väldigt tufft är inte en slump, fru talman, utan en konsekvens av att man gjort för lite under lång tid och till och med motarbetat flyget.

Därför är det positivt – som Peter Hedberg nämner – att det nu börjar levereras resepolicyer runt om i landet. Det förhindrar att en kommun eller region med ena handen knackar på hos Regeringskansliet och ber om mer driftsstöd samtidigt som man med den andra handen avråder från eller till och med förbjuder sin personal att flyga från den flygplats som man i många avseenden lyfter fram som viktig för sjukvården, för beredskapen, för tillgängligheten och för näringslivets behov.

Jag skulle vilja säga att det krävs fler förändringar innan vi får en helt neutral och balanserad syn på detta i de olika resepolicyerna, men jag har också noterat den riktning som ändras.

Fru talman! Peter Hedberg frågar mig varför vi inte kan bryta ut andra delar, men vi har ju brutit ut exempelvis förslaget om att stärka driftsbidraget. När det gäller detta såg vi att mer behöver göras och att stödet behöver förstärkas. Jag utesluter förstås inte att det kan komma att behövas ytterligare tillskott under tiden som vi arbetar med att se över och analysera systemet av flygplatser i sin helhet.

Det är just detta jag menar när det handlar om att rycka ut olika flygplatser och säga att vissa ska ingå i basutbudet och vissa inte, om man inte har gjort en ny analys utifrån det nya säkerhetspolitiska läget. I detta läge ser allt fler, utöver oss som diskuterar här i dag, fru talman, värdet av robust flygtrafik och luftfart i Sverige.

Jag har mycket god kontakt med flera av de flygplatser som har det väldigt tufft just nu. Även Sveriges regionala flygplatser beskriver situationen som tuff, och med tanke på luftfartens viktiga roll för totalförsvaret och för ambulansflyg och brandflyg ska den också ses som allvarlig.

Den ersättning som i dag finns att få för att vara beredskapsflygplats täcker knappt de kostnader som flygplatsen har. Det är förstås någonting vi ser som bekymmersamt och som vi nu förstås också analyserar. Jag kan förstås inte föregripa budgetprocessen, och det tror jag att riksdagsledamöterna i denna kammare förstår. Ledamöterna behöver dock inte tvivla på regeringens engagemang för att stärka svensk luftfart som en viktig del i ett transportsystem i Sverige som man kan lita på.

Detta blir nästan ironiskt med tanke på att man tillhör ett parti som införde flygskatten, som försökte lägga ned Bromma flygplats och som lade en hämsko över Arlandas utveckling. Man har också samarbetspartier som Miljöpartiet, som inte bara vill sätta in flygskatt igen utan dubbla flygskatten. Det handlar också om att sänka driftsbidraget för regionala flygplatser.

Ni kan ju samarbeta med regeringen också, det skulle vi gärna göra kring att avskaffa flygskatt och stärka luftfarten. Peter Hedberg står i inledningen av den här debatten och säger att han hoppas att det blir ett regeringsskifte. Då tycker jag att man är svaret skyldig: Hur kommer det att bli med ett regeringsskifte? Kommer ledamöterna att stoppa ett återinförande av flygskatt?

En mycket fundamental neddragning av driftsstödet rimmar inte riktigt med den debatt vi har. Vi kan lita på regeringen. Vi kommer att fortsätta stötta svenskt flyg, eftersom det är en viktig del av det svenska totalförsvaret.

Anf. 22 PETER HEDBERG (S):

Fru talman! Nu får man ju möjligheten att bli lite polemisk de sista två minuterna.

För det första: Vad gäller sprickor i regeringsunderlag har väl de senaste veckorna visat att den här regeringen kanske inte ska prata så mycket om sådana just nu. Jag förväntar mig inte att statsrådet ska föregripa budgetprocessen, men jag höjer insatsen lite och säger att jag inte tänker föregripa eventuella regeringsförhandlingar hösten 2026.

Jag tror att nästan ingen skulle beteckna mig som optimist. Jag är däremot en pragmatisk realist. Jag hör att statsrådet säger att han inte utesluter ett antal andra åtgärder utöver dem som regeringen stoltserar över att ha vidtagit.

Jag väljer då att ta fasta på detta och när det gäller beredskapsfrågorna säga att i stället för att vi ska tjafsa om flygskattens historik eller om vilken del av vårt regeringsunderlag som tycker vad så tycker jag att statsrådet skulle kunna sträcka ut en hand till Socialdemokraterna att diskutera beredskapsfrågorna. Detta gäller både ambulansflyget, kriminalvården och totalförsvaret i övrigt – för att vi ska kunna få ett robust system vad gäller luftfarten.

De här frågorna är för viktiga för att vi ska tappa bort dem i partipolitiska käbblerier. Vi från Västernorrland får väldigt mycket till oss från näringslivet och försvaret. De vill att vi ska lyfta upp detta, och det är därför vi gör det.

Statsrådet är mer än välkommen till Västernorrland för att besöka kommuner, regioner, länsstyrelsen och flygplatser för att ta del av den verksamhet de har där. Han kanske inte vill ha med en socialdemokrat, men om han nu skulle vilja det lovar jag att jag sträcker upp handen och är villig att ställa upp.

Anf. 23 Statsrådet ANDREAS

CARLSON (KD):

Fru talman! Jag tackar ledamoten för detta. Det är förstås väldigt angeläget att ha en framdrift i frågorna för att stärka svensk robusthet vad gäller flygplatserna och flygtrafiken.

Anledningen till att jag tar upp de skillnader som finns i denna fråga handlar inte om partipolitisk polemik. Det handlar om anledningen till att vi är i den situation vi är i dag, med en inrikestrafik som har det väldigt tufft. Detta har inte minst en orsak i den politik som har förts inom flyg- och flygplatsområdet.

När man diskuterar detta är det väldigt viktigt att man ser klarsynt på situationen. Jag välkomnar därför Peter Hedbergs och Anna-Belle Strömbergs engagemang i frågan. Detta är för viktigt för att bli pamphletpolitik. Det handlar förstås om beredskap och tillgänglighet, men det handlar också om att Sverige med den innovationskraft och förmåga vi har kan vara med och ställa om flyget till att bli mer hållbart.

När det gäller detta har regeringen utsett en utredare som nu arbetar med hållbara bränslen både för luftfart och sjöfart, för att stärka inhemsk produktion. Det kan bli en möjlighet för jobb- och tillväxtskapande i vårt land, där det både stärker svensk konkurrenskraft och påskyndar omställningen av flyget och sjöfarten.

Jag tror att vi har ett gemensamt intresse och engagemang gällande detta. Vi kommer att arbeta vidare för att stärka beredskapen för att inte slarva med flygplatsinfrastrukturen. Det är därför vi nu har gett Anders Flanking detta viktiga uppdrag. Vi kommer förstås fortsatt att noga följa situationen för de regionala flygplatserna. Vi utesluter som sagt inte olika åtgärder under utredningens gång för att stärka robustheten. Samtidigt tror jag att det är viktigt att göra detta i ett sammanhang där vi har flera underlag på bordet.

Jag vill tacka ledamoten för den här diskussionen. Tack för engagemanget!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2024/25:721 om hanteringen av A1-intygen

Anf. 24 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Ola Möller har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att komma till rätta med frågan om A1-intyg och dess konsekvenser för svensk arbetsmarknad.

Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, har granskat hanteringen av A1-intyg. Detta utgör ett viktigt kunskapsunderlag för regeringen bland annat i arbetet mot arbetslivskriminalitet. Den ofta gränsöverskridande arbetslivskriminaliteten utgör ett hot mot svenska företag, anställda, utsatta arbetstagare och samhället i stort.

Fru talman! Precis som interpellanten nämner i sin fråga har regeringen sedan tidigare gett Försäkringskassan i uppdrag att utveckla arbetet med att utföra

kontroller av huruvida arbetstagare har korrekta A1-intyg eller om arbetstagare felaktigt får ersättning från socialförsäkringen.

Enligt regeringens förslag i budgetpropositionen för år 2025 har Försäkringskassan tillförts 820 miljoner kronor under 2025 och ungefär lika mycket för både 2026 och 2027. Medlen ska gå till kärnverksamheten och bland annat till förstärkt service genom exempelvis förkortade handläggningstider.

Vidare är det angeläget att myndigheterna har möjlighet att dela uppgifter mellan sig. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att riva sekretesshindren mellan myndigheterna. Senast i maj lade vi fram ett lagförslag som ger samtliga myndigheter ett tydligt lagstöd för att dela informationen med varandra.

Regeringen analyserar ISF:s slutsatser och rekommendationer. Försäkringskassan ska till regeringen senast åtta veckor efter att ISF har lämnat en rapport som särskilt berör myndigheten kommentera rapportens slutsatser och redovisa de eventuella åtgärder som myndigheten avser att vidta med anledning av rapporten.

Anf. 25 OLA MÖLLER (S):

Fru talman! Tack för svaret, ministern!

Arbetslivskriminaliteten är ett gift som sprider sig i vår samhällskropp. Den förpestar vår arbetsmarknad, skadar våra företag och tar livet av arbetare. Den är också intimt sammanlänkad med den organiserade brottsligheten. Att bekämpa arbetslivskriminaliteten är därför att bekämpa och motverka gängen, att skapa sund konkurrens mellan svenska och utländska företag och att värna arbetare. Därför har vi socialdemokrater alltid bekämpat arbetslivskriminalitet.

Detta görs i nära samverkan med våra fackliga kamrater, och att jag ställer denna interpellation är en direkt konsekvens av facklig-politisk samverkan. I fackförbund som Byggnads, Elektrikerna och tidigare Målarna är frågan om A1-blanketterna högst levande. A1-blanketterna är tyvärr en del av den väv som möjliggör fusk och kriminalitet. Genom att i flera led, ofta i de baltiska länderna, anställa folk i ett land och ha dem försäkrade i ett annat kan man dumpa de sociala avgifterna och därmed också dumpa priserna här i Sverige. Därför är kontrollen av helt avgörande betydelse.

Som jag skriver i interpellationen är det positivt att regeringen har skrivit in att A1-intygen ska granskas av Försäkringskassan. Det är ingen jättestark skrivning, och några särskilda medel är inte dedikerade till detta arbete. Men det är ett litet välkommet steg som jag inte tänker förringa utan tycker är positivt. Vad jag dock inte riktigt förstår är varför arbetet inte ges mer tyngd. Varför avsätter man inte riktade medel till detta arbete? Dessutom förstår jag inte varför Skatteverket inte har fått en liknande skrivning i sitt regleringsbrev eftersom kopplingarna mellan Försäkringskassan, Skatteverket och A1-intygen är helt uppenbara, vilket också den utredning vi socialdemokrater tillsatte, SOU 2023:47, med all önskvärd tydlighet har påvisat.

Därför vill jag fråga ministern om hon är beredd att avsätta riktade medel till A1-arbetet på Försäkringskassan och om hon kan påverka sin kollega finansministern att skriva in detta arbete också i Skatteverkets regleringsbrev.

Anf. 26 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag delar ledamotens beskrivning av hur problematisk arbetslivskriminaliteten är. Det är ett allvarligt samhällsproblem som sträcker sig över många olika områden, från arbetsmiljö och socialförsäkring till organiserad brottslighet och människohandel. Den är komplex och ofta gränsöverskridande, och den utgör ett direkt hot mot välfärd och människors trygghet, precis som ledamoten beskrev i sitt inlägg.

Regeringens arbete på området just därför omfattande. Bland annat har Delegationen mot arbetslivskriminalitet under fyra år samlat omfattande kunskap om detta fenomen. Regeringen har nu remitterat delegationens slutbetänkande till 123 instanser, och svarstiden löper till den 22 september i år. Detta visar att vi tar frågan på största allvar och att vi också vill ha ett brett underlag för ett fortsatt reformarbete.

Vi tar även ett brett grepp om den operativa myndighetssamverkan som är själva kärnan i detta arbete. Från a-krimcenter i sju regioner samordnades insatser av Arbetsmiljöverket, med aktivt deltagande från samverkande myndigheter, däribland Försäkringskassan. Regeringen har förlängt detta uppdrag till den 31 december 2026.

Årsrapporten för myndighetssamverkan för 2024 visar att arbetet ger resultat. Under det året genomfördes 3 766 gemensamma kontroller, vilket var en ökning med över 20 procent jämfört med 2023. Arbetsmiljöverket har ålagt fler sanktionsavgifter och mer än dubblat det totala beloppet jämfört med föregående år.

För att ytterligare stärka arbetet har regeringen i höstbudgeten för 2025 anslagit 100 miljoner kronor till de nio myndigheter som arbetar med den operativa samordningen.

Fru talman! En annan viktig reform är den nya sekretesslagstiftningen, lagen som ofta kallas luffalagen. Den innebär att vissa myndigheter är skyldiga att utbyta uppgifter som behövs för gemensamma kontroller mot arbetslivskriminalitet. Återrapporteringen visar att lagen redan har förbättrat förutsättningarna för samverkan, även om praktiska och digitala lösningar även fortsättningsvis behöver utvecklas. Regeringen har också lagt fram propositionen *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse* som syftar till att riva ytterligare sekretesshinder mellan myndigheter.

Vi vet att vissa grupper är särskilt utsatta. Människor som utnyttjas arbetar under osäkra anställningar och i farliga arbetsmiljöer. Arbetslivskriminaliteten är inte bara ett arbetsmarknadsproblem, utan den är en del av en skuggekonomi som både hotar välfärden och finansierar annan kriminalitet. Därför menar jag och regeringen att det är helt avgörande att vi fortsätter

arbeta samordnat och att lagstiftarna ger myndigheterna rätt verktyg. Regeringen står fast vid detta, och detta arbete är prioriterat av mig, finansministern och många fler ministrar. Det handlar om att få ett tryggt arbetsliv och ett starkt samhälle.

Anf. 27 OLA MÖLLER (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för engagemanget. Det är bra att statsrådet lyfter fram exempelvis Delegationen mot arbetslivskriminalitet, som tillsattes av S-regeringen, och att man bär vidare detta arbete. Detsamma gäller de sekretessbrytande åtgärderna. Det är jättebra att vi ser en kontinuitet över mandatperioderna. Jag uppskattar att man håller i det. Vad gäller arbetsmiljöarbetet kan jag dock inflika att det är lite märkligt att man lägger ned forskningen om arbetsmiljöarbetet. Detta gjordes även förra gången det var borgerlig regering, det vill säga under Reinfeldts tid.

Frågan om arbetslivskriminalitet är som sagt mycket större än vad den vid en första anblick kan verka vara. A1-intygen är en del. Men det fuskas på många plan, och precis som statsrådet nämnde inrättade vi därför regionala a-krimcenter under förra mandatperioden. Under sommaren 2022 öppnades två stycken. Detta ligger till grund för den kraftigt utvecklade myndighetssamverkan som statsrådet också nämner, och man kan nu samordna sig redan i planeringsskedet på ett helt annat sätt än vad man tidigare kunde.

Utbetalningsmyndigheten är också ett initiativ som Socialdemokraterna tog för att få kontroll över utbetalningar.

Det finns dock mer att göra, för till och med när det finns kollektivavtal fuskas det. Därför är det helt avgörande för regionala skyddsombud att komma in på arbetsplatser där man inte har medlemmar. Men det sa Sverigedemokraterna och Moderaterna nej till.

Det fuskas med inbetalningar av tjänstepension. Man betalar in och visar det på papper för de fackliga ombuden, men därefter begärs rättelse och pengarna tas ut. Det är därför revisionsplikt för alla bolag är så viktigt. Men det har Sverigedemokraterna och Moderaterna sagt nej till.

När problem uppstår sätts bolag i konkurs, och lönegarantin utnyttjas. Nya företag startas sedan för en spottstyver. Därför vill Socialdemokraterna höja kostnaden för att starta aktiebolag. Men det har Sverigedemokraterna och Moderaterna sagt nej till.

Arbetskraft från tredjeland utnyttjas hutlöst på svenska byggarbetsplatser. Vi hör om byggnadsarbetare som sover i containrar med mera. Det är förfärligt. Därför ville vi ha en behovsprövad arbetskraftsinvandring. Men det har Sverigedemokraterna och Moderaterna sagt nej till.

Många av dem som startar och driver företag fuskar ju och borde inte få fortsätta driva företag, men eftersom reglerna för näringsförbudet stannar vid nationsgränsen rundar man dem genom utländska bolag. Därför har vi velat att det ska finnas ett näringsförbud på EU-nivå. Vi vill också kraftigt begränsa antalet underentreprenörer. Det är en oerhört viktig fråga. Vi vill

ha höjda sanktionsavgifter och dessutom regionala arbetslivskriminalitetscenter på europeisk nivå.

Jag vet faktiskt inte hur Sverigedemokraterna och Moderaterna har ställt sig till dessa förslag, så jag ska inte säga för mycket. Men utifrån de erfarenheter jag har från tidigare nämnda frågor där man har sagt nej kan jag gissa varthän det barkar.

Statsrådet är inne just på det gränsöverskridande i frågans natur, och min fråga till ministern är vilka initiativ hon är beredd att ta på EU-nivå för att ge svenska myndigheter större möjlighet att neka utstationerad arbetskraft vid misstankar om fusk med A1-intygen.

Jag skulle också jättegärna höra svaren på de tidigare frågorna. Är ministern beredd att prata med finansministern om att ge Skatteverket ett fördjupat uppdrag kring A1 samt dedikera medel till det här arbetet? Jag är nämligen övertygad om att den styrråran hade varit väldigt viktig för Försäkringskassan att ha eftersom Försäkringskassan har ett gigantiskt uppdrag och jobbar med väldigt många saker.

Anf. 28 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Man kan väl ändå konstatera att jag i mitt tidigare anförande med ganska bred och tydlig förmåga, i alla fall enligt mig själv, redogjorde för inom vilka områden vi är aktiva och hur många ministrar som faktiskt är aktiva när det gäller just de här frågorna, liksom hur högt prioriterade frågorna är i regeringen.

Det är ju så att både kriminella arbetsgivare och egenföretagare har incitament att missbruka A1-intygen och därmed skaffa sig otillbörliga konkurrensfördelar i förhållande till andra, skötsamma, aktörer. Detta är ett gissel inte minst utifrån ett konkurrensperspektiv, och därför är det så viktigt med just utfärdandet och även att kontrollera sköts.

Det som går att läsa i ISF:s granskning är allvarligt. Det gäller bland annat det som påvisades om att Försäkringskassan fram till nyligen inte utredde impulser om fel eller missbruk av A1-intyg som andra medlemsländer har utfärdat. Det är något som Försäkringskassan nu faktiskt har börjat med.

Ledamoten skriver i sin interpellation att Socialdemokraterna har drivit frågan om förbättrad hantering av A1-intygen länge. Man kan dock konstatera att tillsättandet av utredningen i juni 2022, alltså efter åtta år av obrutet regeringsinnehav, visar att det inte direkt var någon brådska i Regeringskansliet under det socialdemokratiska regeringsinnehavet.

Man kan även konstatera att ledamoten, om han genuint bryr sig om A1-intygen och dess konsekvenser för svensk arbetsmarknad, borde vara väldigt glad över att åtta år av socialdemokratisk passivitet nu har förbytts i moderat agerande. Vi agerar tillsammans med våra samarbetspartier, och det har hänt väldigt mycket på hälften av den tid som ledamotens eget parti satt och hade regeringsmakten.

Anf. 29 OLA MÖLLER (S):

Fru talman! Jag har ändå stått här och sagt att regeringen gör bra saker och att det är viktigt med kontinuitet. Jag har pekat på att vi har gjort saker som regeringen kan bära vidare. Jag förundras över att det ändå ska bjäbbas. Jag förstår faktiskt inte det. Jag tycker att frågan är viktigare än så, statsrådet.

Vi är överens om att arbetslivskriminaliteten skapar osjyst konkurrens i Sverige. Den gör att marknader försämras och att kvaliteten på varor och tjänster sjunker. Den undergräver förtroendet för hela branscher, och den göder gängen.

Dessutom är det en oproportionerligt stor del av de arbetare som dör på svenska arbetsplatser som är utstationerade eller kommer från tredjeland. Den yttersta konsekvensen av detta såg vi när fem byggnadsarbetare dog i en hiss på en arbetsplats där kontrollsystem som ID06 fanns på plats. Det är den yttersta konsekvensen. Ingen levande människa ska behöva gå till jobbet och riskera att komma hem död, oavsett om det är en svensk eller en utländsk arbetare.

Jag tänker inte tjafsa med statsrådet om detta. Jag säger att jag tycker att det är ett viktigt arbete, och jag har ställt tre frågor. Jag har frågat vilka initiativ statsrådet tänker ta på EU-nivå. Jag har frågat om finansministern skulle kunna tänka sig att skriva in liknande skrivningar i Skatteverkets regleringsbrev. Jag har också frågat om regeringen inte kan tänka sig att dedikera medel till detta arbete.

Jag har inte fått svar på de frågorna utan i stället fått sedvanlig harang om att allt är sossarnas fel, trots att det regeringen har genomfört är baserat på det vi tillsatte utredningar om. När det gäller a-krimcentren är det tack vare oss som det myndighetsgemensamma arbetet nu är på plats och fungerar. Jag har dessutom redogjort för en massa åtgärder som skulle kunna stärka det arbetet men som regeringen har sagt nej till.

I stället för att gå i polemik, statsrådet – ta till dig av att jag faktiskt står och berömmar arbetet! Berätta också svaret på frågorna! (Applåder)

Anf. 30 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag vill givetvis tacka ledamoten för frågan och för den här debatten. Bekämpandet av arbetslivskriminaliteten förtjänar stor uppmärksamhet, och det gör också debatten. Den vill jag definitivt tacka för.

Framför allt är det viktigt med en handlingskraftig regering, och jag kan återigen bara konstatera att det under de åtta år som den socialdemokratiska regeringen hade på sig – mer än dubbelt så lång tid som vi har haft på oss – inte hände ens hälften så mycket som vi har åstadkommit under vår tid i regering. Intresse eller ointresse? Det verkar som att vi har samsyn kring den här frågan, så det kan vara så att ledamoten inte hade samma framgång med att lyfta den till sin tidigare regering som han hade haft med den här regeringen.

Detta är definitivt viktiga frågor. Det är en del av samhället, och det hotar samhället på många olika sätt.

Jag delar definitivt ledamotens beskrivning att ingen ska behöva känna sig osäker på sin arbetsplats, svensk som utländsk. Här behöver vi definitivt göra mer, och det gör vi också. Jag är stolt över många av de åtgärder som nu har genomförts eller är på gång. Det handlar om ett utvecklat arbete med kontroller hos Försäkringskassan, mer resurser till handläggning, större utbyte mellan myndigheter, fler åtgärder mot kriminella aktörer med mera. Man följer också upp de rekommendationer som finns att läsa i ISF:s granskning.

Arbetet tar aldrig slut. Jag kan bara konstatera att vi steg för steg ändå skapar bättre förutsättningar för samarbete, för delning av information och fler kontroller och dessutom för att se till att arbetslivskriminaliteten motverkas på alla plan, både i Sverige och i EU. Jag ser mycket fram emot detta fortsatta arbete.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2024/25:736 om initiativ för att ge läkare rätt förutsättningar för sjukskrivning

Anf. 31 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Åsa Eriksson har frågat mig när jag och regeringen avser att ta initiativ för att genomföra förslagen i utredningen *Rätt förutsättningar för sjukskrivning* (SOU 2023:48) och därmed ge läkare rätt förutsättningar för korrekta sjukintyg.

Vid en interpellationsdebatt den 11 februari 2025 svarade jag bland annat på ledamotens fråga vad regeringen avser att göra för att förslagen i betänkandet *Rätt förutsättningar för sjukskrivning* ska bli verklighet. Jag är glad över att på nytt få svara på frågan vilka åtgärder regeringen vidtagit eller ämnar vidta.

Jag vill särskilt lyfta fram det förstärkta och förlängda uppdraget som regeringen i maj 2025 gav Socialstyrelsen att stärka hälso- och sjukvårdens arbete med sjukskrivning och rehabilitering. Regeringens förstärkning innebär en femdubbling av medlen till uppdraget så att Socialstyrelsen i än större omfattning ska kunna tillgodose det konstaterade behovet av praktiskt stöd för regionernas arbete med sjukskrivning och rehabilitering.

Syftet, fru talman, är att säkra de grundläggande förutsättningarna för arbete med sjukskrivning och rehabilitering. Socialstyrelsen ska bland annat stödja regionernas ledningsarbete med sjukskrivning och rehabilitering. Socialstyrelsen ska också ge stöd i implementeringen av rutiner i arbetet med sjukskrivning och rehabilitering på ett verksamhetsnära sätt.

Regeringen har därutöver omhändertagit flera av förslagen i betänkandet.

I juni gav regeringen E-hälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet med att utveckla och tillhandahålla en sammanhållen intygshantering för intyg från hälso- och sjukvården, socialtjänsten och tandvården. Regeringen gav samtidigt Försäkringskassan i uppdrag att standardisera och göra

myndighetens läkarintyg enhetliga, i syfte att göra det lättare att införa en nationellt sammanhållen hantering av intyg.

I maj remitterade Socialdepartementet ett förslag om arbetsprövning med bibehållen sjukpenning i syfte att sänka trösklarna för återgång i arbete.

Regeringen har vidare gett Karolinska institutet i uppdrag att förbereda inordnandet av uppgiften att följa och främja företagshälsovården avseende kompetensförsörjningen.

I oktober förra året gav regeringen Inspektionen för socialförsäkringen och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att följa upp lagen om koordineringsinsatser för sjukskrivna personer (2019:1297). Syftet med uppföljningen är att stödet för sjukskrivna patienter ska utformas efter deras behov samt underlätta och påskynda rehabiliteringsprocessen.

Sammanfattningsvis råder det ingen tvekan om att förutsättningarna för hälso- och sjukvårdens och läkares arbete med sjukskrivning och rehabilitering prioriteras av regeringen.

Men det är samtidigt viktigt att komma ihåg att det finns läkare som uppsåtligen utfärdar läkarintyg på falska grunder för att dessa intyg ska användas som dörröppnare till välfärden. Detta är något som är mycket allvarligt och något som den här regeringen inte accepterar. Som en del i regeringens systematiska arbete med att försvara välfärden från kriminella aktörer gav regeringen i april 2025 en särskild utredare i uppdrag att utreda vilka insatser som behövs för att stärka patientsäkerheten och motverka välfärdsbrottlighet inom hälso- och sjukvården (dir. 2025:41). I uppdraget ingår bland annat att stärka arbetet mot falska läkarintyg.

Anf. 32 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Det är trevligt att vara här igen i kammarerna med socialförsäkringsministern.

Sjukförsäkringen är ett av våra viktiga samhällskontrakt, en trygghet när vi saknar arbetsförmåga. Men den tryggheten rubbas om de sjukskrivande läkarna saknar kompetens att bedöma patientens arbetsförmåga på ett korrekt sätt och när det saknas skickliga företagsläkare som kan jobba förebyggande på arbetsplatserna.

Utredningen om läkarintygets betydelse i sjukpenningärenden, som den socialdemokratiska regeringen tillsatte, konstaterar i sitt betänkande *Rätt förutsättningar för sjukskrivning* att många läkare tyvärr saknar tillräcklig kunskap för att skriva korrekta utlåtanden, vilket leder till att intyg ofta saknar nödvändig information för arbetsgivare, för Försäkringskassans handläggare och för rehabiliteringsprocessen. Den undermåliga kvaliteten orsakar tyvärr onödigt merarbete hos Försäkringskassan. Det skapar frustration för den sjuke, som känner sig ifrågasatt och bollad mellan olika instanser, och det förlänger sjukskrivningsförloppet, vilket vi alla vill förhindra.

Fru talman! Jag är glad över statsrådets svar. Det är tydligt att Anna Tenje har satt fart efter vår senaste interpellationsdebatt i februari. Sedan dess har statsrådet, som vi nyss hörde, givit inte mindre än fem olika uppdrag till olika myndigheter för att förbättra arbetet med sjukskrivning och läkarintyg. Interpellationsdebatter gör tydligen stor skillnad, och det är bra. Tack för det, regeringen!

Men den viktigaste frågan och det största problemet gör regeringen tyvärr ingenting åt. Det handlar om tillgången på specialistläkare i arbetsmedicin. Alla andra specialistläkarutbildningar finansierar vi tillsammans, som med andra utbildningar. Men just specialistutbildningen i arbetsmedicin saknar långsiktig finansiering. Det gör att vi har en skriande brist på just den kompetensen.

Fru talman! Jag vill citera direkt ur en debattartikel från Altinget som kom nu i helgen:

”Inom kort kommer regeringen att lägga fram sin budget inför nästa år. Inför detta vill vi som representerar landets kvalitetssäkrade företagshälsovård – verksamma som privata företag, inbyggda inom industri, kommuner, regioner och stat – uppmärksamma ansvariga ministrar på den akuta kris som hotar både folkhälsan och förmågan att arbeta: den allvarliga bristen på företagsläkare! Om inte kraftfulla åtgärder vidtas nu riskerar vi att inom några få år stå helt utan denna samhällsviktiga kompetens. ... När vi kan arbeta proaktivt med att förbättra arbetsmiljön för dem som har störst utmaningar, förbättras den i slutändan för alla. Detta gör oss till en central aktör i såväl arbetslivs- och jämställdhetspolitiken som folkhälsopolitiken och i arbetet med att förebygga höga sjukskrivningstal.”

Jag kan inte uttrycka det bättre själv. Därför snodde jag detta långa citat. Det är alltså en akut brist på läkare i arbetsmedicin. Vad vill ministern svara företagsläkarna? Kommer regeringen att göra någonting åt det akuta hotet och föreslå en långsiktig gemensam finansiering av specialistutbildningen i arbetsmedicin?

Anf. 33 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Tack, ledamoten, för inlägget och för citatet ur artikeln, som är en mycket bra artikel. Jag tar med mig den frågan. Jag tycker att det är en viktig poäng som belyses. Den är också viktig att ha med sig.

I raden av andra åtgärder som vi nu har vidtagit – kanske inte på grund av en interpellationsdebatt, fru talman, utan kanske för att vi har ett gediget stort intresse för de här frågorna och tycker att de är viktiga – pågår, precis som jag sa i svaret, en lång rad åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för hälso- och sjukvården och för läkarnas arbete med sjukskrivning och rehabilitering. Dessa åtgärder bidrar sammantaget till bättre läkarintyg och minskar också riskerna för omedvetna fel.

Detta är en viktig fråga, definitivt, och ledamoten lyfter också fram det. Inte minst är det viktigt för de läkare som varje dag står inför komplexa bedömningar i just sjukskrivningsärenden.

Regeringen har under våren och sommaren vidtagit flera konkreta åtgärder för att stärka hälso- och sjukvårdens arbete med sjukskrivning och rehabilitering, och det förstärkta uppdraget till Socialstyrelsen innebär en femdubbling av resurserna. Det är tydliga exempel på att vi inte bara lyssnar till professionernas behov utan att vi också agerar.

Socialstyrelsens arbete med att stödja regionernas ledning och implementering av rutiner sker nu på ett mer verksamhetsnära sätt, vilket är avgörande för att insatserna också ska få verklig effekt. Det handlar om att ge läkare rätt verktyg, rätt stöd och rätt förutsättningar för att utfärda korrekta och rättssäkra sjukintyg.

Regeringen har också tagit initiativ till en sammanhållen intygshantering, vilket kommer att minska den administrativa bördan och öka kvaliteten i intygprocessen. Det är ett viktigt steg mot en mer effektiv och rättssäker välfärd.

Samtidigt, fru talman, är det viktigt att i de här sammanhangen tydligt markera mot falska läkarintyg. Det är ett mycket stort problem. Att vissa aktörer utnyttjar läkarintyg som en väg in i välfärdssystemet är helt oacceptabelt. Därför tillsatte vi i april, precis som jag sa i mitt tidigare inlägg, en särskild utredning med uppdraget att stärka patientsäkerheten och motverka välfärdsbrott inom hälso- och sjukvården. Detta arbete är givetvis en del i regeringens bredare strategi för att försvara välfärden mot kriminella aktörer.

Vi vill verkligen ha läkarintyg som är ett verktyg och ett stöd – inte en genväg till felaktiga ersättningar. Jag är mycket väl medveten om att det stora flertalet läkare gör ett fantastiskt och gediget arbete varje dag.

Genom våra uppdrag till Socialstyrelsen, E-hälsomyndigheten, Försäkringskassan och Karolinska institutet, visar vi i regeringen att vi tar ansvar både för kvalitet och integritet i sjukskrivningsprocessen.

Anf. 34 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Jag är som sagt glad över de initiativ som regeringen har tagit efter februari, men det räcker inte. Givetvis ska alla typer av välfärdsbrottslighet beivras; det är vi helt överens om. Men jag tycker att det är trist att statsrådet hellre misstänkliggör läkare som utan uppsåt skriver felaktiga intyg på grund av att de har för dålig kunskap än gör någonting åt orsaken till den dåliga kunskapen. Där har vi olika synsätt.

Karolinska institutet fick tidigare i år uppdraget att samordna kompetensförsörjningen inom företagshälsovården. Det är bra. Det är ett steg i rätt riktning, men det är som sagt förödande att specialistutbildningen i arbetsmedicin inte ingår i detta uppdrag. Där tycker jag att regeringen har begått ett fatalt misstag.

Det är positivt att statsrådet bara för någon minut sedan sa att hon tar med sig detta. Det är jättebra – man kan göra om och göra rätt. Det är dock brådsakande, för utan specialistläkare saknas den medicinska expertis som arbetslivet kräver. Jag tror att vi är många som vill att den här regeringen värderar expertkunskap lite högre än vad man verkar göra.

Fru talman! Den utredning som vi har pratat om flera gånger lyfter fram behovet av ett nationellt kompetenscentrum. Det tror jag skulle kunna ge långsiktiga resultat. Det är välkommet med mer pengar, vilket regeringen har i årets budget. Det är bra, och det kommer att ge resultat. Men om vi ska få resultat lite mer långsiktigt tror jag att vi behöver just den här typen av kompetenscentrum, där samarbete mellan professioner kan utvecklas till en mer kontinuerlig struktur. Sjukskrivande läkare måste få stöd genom samarbete med vården, Försäkringskassan och andra aktörer för att förbättra sina arbetsförmågebedömningar. Jag uppmanar Anna Tenje att göra någonting åt den saken.

Fru talman! Ett annat förslag som finns med i utredningen *Rätt förutsättningar för sjukskrivning* är förenklade intyg vid korta, okomplicerade sjukskrivningar. Det tycker Socialdemokraterna är ett bra förslag som är väldigt intressant. Vi pratar ju ofta – i alla partier – om att vi vill dra ned på onödig administration och förenkla saker och ting. Här tycker Socialdemokraterna att det finns en lågt hängande frukt som regeringen borde plocka – annars gör Socialdemokraterna det 2026. Det skulle minska administrationen. Vi skulle spara på dyrbara resurser. Det skulle också förkorta tiden det tar för sjukskrivna att återgå till arbete, vilket skulle vara den allra största vinsten.

Jag vill därför fråga statsrådet: Kommer regeringen att ta initiativ till att införa den här efterlängtdade förenklingen av intyg vid okomplicerade sjukskrivningar?

Anf. 35 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag har tidigare redogjort för flera olika viktiga steg och avgörande reformer för att förbättra förutsättningarna för sjukskrivning och rehabilitering.

Ledamoten sa i sitt anförande att jag misstänkliggör läkare, bara för att vi nu sätter hårt mot hårt när det gäller att skydda den gemensamma välfärden från kriminalitet. Så är det definitivt inte, men jag blundar heller inte för det faktum att falska läkarintyg används som verktyg för att begå bidragsbrott. Varje år betalas 15–20 miljarder ut felaktigt från de statliga välfärdssystemen. Det är skattemedel som hade kunnat gå till betydligt bättre saker. Detta är skattemedel som vi måste vårda och värna och i stället rikta till dem som verkligen är i behov av hjälp och stöd.

Bilden är ju både omfattande och komplex när det gäller de falska läkarintygen, och de delar vi talar om nu är en viktig pusselbit. Det är djupt allvarligt att läkare – personer som åtnjuter ett särskilt förtroende i samhället – på falska grunder hjälper till att öppna dörren till vårt välfärdssystem.

Bidragsbrotten är ju ett stort problem. Förra året anmälades över 22 000 bidragsbrott i Sverige, vilket innebär en ökning med över 100 procent jämfört med 2015, enligt statistik från Brå. Ledamoten satte själv fingret på problemet genom att väldigt tydligt visa den socialdemokratiska hållningen när det gäller bidragsbrott. Ledamoten skrev i sin interpellation att alla typer

av fusk och korruption givetvis ska beivras. Detta följdes dock av ett ”men”.

Jag kan konstatera att Socialdemokraterna satt vid makten under åtta år. Om man nu tycker att det är så viktigt att beivra alla typer av fusk och korruption kunde man ju ha förväntats flytta fram positionerna och faktiskt göra någonting, men det gjorde man inte. Man tog inte tag i de här frågorna. Man tillsatte inte någon utredning, vilket den här regeringen nu har gjort. Man satte inte heller hårt mot hårt gällande att beivra välfärds kriminaliteten. Man gjorde det inte under den tid då man var i regeringsställning, och man tycker inte heller i dag att det är lika viktigt.

På tre år har fler åtgärder vidtagits för att stötta återgång till arbete och stävja bidragsbrott än under nästan ett decennium av socialdemokratiskt maktinnehav. Det är ju ändå Socialdemokraterna som är facit på detta område.

Anf. 36 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Jag säger som Ola Möller: Jag ställer konkreta frågor och får, tror jag, bjäbb tillbaka. Jag tycker att det är tråkigt. Jag tycker att det är en nivå som inte anstår en regering. Det är dock en förklaring till statsrådets och hennes chefs låga förtroendesiffror. Om man hela tiden pratar om att det är andras fel blir det man själv vill göra inte så trovärdigt.

Falsa intyg, som statsrådet pratade om, är en sak. Det är välfärdsbrott och ska givetvis beivras, vilket jag har sagt och skrivit. Men att Försäkringskassan nu har en ny instruktion om att man ska polisanmäla felaktiga läkarintyg när läkarna inte har haft uppsåt är en helt annan sak.

Vi måste höja kompetensen hos de läkare som inte gör fel med uppsåt utan råkar göra fel. Det är där skon klämmer; det är ju detta vi måste göra någonting åt. Samtidigt ska välfärdsbrottslighet och korruption givetvis beivras – där är vi helt överens.

Felaktiga sjukskrivningar ger onödig inkomstförlust. Undermåliga sjukintyg gör att mängder av människor nekas sjukpenning trots att deras arbetsförmåga helt uppenbart är nedsatt. Det här är allvarligt.

Det är ingen lyx att ha läkare med tillräcklig kunskap. Det är ingen lyx att ha tillräckligt med specialister i arbetsmedicin. Det är en nödvändighet för att människor ska ha tilltro till ett av våra viktigaste försäkringssystem. Jag förväntar mig att regeringen gör det som behövs för detta.

Jag har ställt två konkreta frågor men har inte fått några svar. I stället får vi det här bjäbbet tillbaka. Jag betackar mig för det. Jag hoppas att det kommer svar i statsrådets sista inlägg.

Anf. 37 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Man kan kalla det bjäbb eller vad man vill. Det är kritik som riktas mot Socialdemokraterna och det man gjorde under den tid man hade regeringsmakten.

Det har inte saknats varningssignaler eller vetskap. Det har däremot funnits stor kunskap om att miljarder

av våra gemensamma skattemedel har gått till bidragsbrott och organiserad brottslighet.

Det saknades faktiskt inte heller tid för Socialdemokraterna att åtgärda de stora brister som fanns. Man valde dock att inte göra det. Man valde att inte sätta hårt mot hårt. Man valde att inte prioritera arbetet mot arbetslivskriminalitet eller arbetet mot organiserad brottslighet. Det vi ser i dag är ett resultat av den handlingsförlamning som den socialdemokratiska regeringen uppvisade på dessa områden.

Så kan vi inte ha det, fru talman. Vi måste värna våra gemensamma skattemedel och sätta stopp för bidragsbrottsligheten. Det är precis vad den regering som jag företräder nu gör. Arbetet sker på många fronter. Jag har redogjort för det här i dag. Det gäller att se till att fler kan komma tillbaka till arbete och att ge rätt förutsättningar för att göra korrekta bedömningar. Det handlar också om att sätta hårt mot hårt gentemot dem som utnyttjar vårt välfärdssystem. Det är jag stolt över.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2024/25:739 om semesterfattigdom för barnfamiljer

Anf. 38 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Sanne Lennström har frågat mig om jag har för avsikt att agera för att semesterfattigdomen ska minska och i så fall vilka konkreta åtgärder jag tänker vidta för att fler barnfamiljer ska få råd med ett drägligt sommarlov.

Regeringen har agerat för att stötta hushållen under en svår tid. Tittar man på effekterna på hushållens ekonomiska standard till följd av regeringens förslag och aviseringar under mandatperioden ser man väldigt tydligt att den ekonomiska standarden procentuellt sett ökar mest i den tiondel av befolkningen som har lägst ekonomisk standard och allra minst i de båda översta inkomstgrupperna.

Att föräldrar arbetar är den bästa försäkringen mot fattigdom. Det återspeglas i att det är ovanligt med låg ekonomisk standard i hushåll där föräldrarna förvärvsarbetar. Under 2023 hade enbart cirka 2 procent av sammanboendehushåll med två förvärvsarbetande föräldrar en låg ekonomisk standard.

För att stärka hushållens köpkraft har regeringen lättat på skattebördan för svenska folket genom sänkt skatt på bland annat arbete, pension, sparande, företagande och transporter. Regeringens förstärkningar av jobbskatteavdraget riktas framför allt till personer med låga och medelhöga löneinkomster och gör det mer lönsamt att arbeta. En familj med en polis och en sjuksköterska har omkring 9 000 kronor mer i plånboken i år tack vare vår budget och 23 000 kronor mer i plånboken jämfört med 2023.

För att stötta ekonomins återhämtning satsar regeringen i samband med vårändringsbudgeten på direkta konjunkturstimulanser på 5,8 miljarder kronor. Detta inkluderar bland annat riktade arbetsmarknads- och

utbildningsinsatser för fler i jobb, ett tillfälligt förstärkt rotavdrag och satsningar på vägunderhåll och bostäder.

Under de senaste åren har roten till Sveriges akuta ekonomiska problem varit den höga inflationen. Flera av inflationens problem ligger fortfarande kvar, men vi ser också att andra effekter från omvärldshändelser tynger svensk ekonomi. Det är viktigt att stötta familjer i ett svårt ekonomiskt läge, så som vi har gjort. Vi återkommer vid behov i budgetpropositionen för 2026. Regeringen står helt och klart på hushållens sida.

Anf. 39 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Enligt statistik från SCB som publicerades i juli månad uppgår 12 procent av befolkningen att man inte har råd att åka på semester utanför hemmet. Särskilt allvarligt är det för ensamstående mammor – där är det nästan var tredje som inte har råd. Och det här är en ökning jämfört med 2023. SCB påtalar att siffrorna visar att även personer som har jobb kämpar. Det finns många berättelser som belyser verkligheten i att ett heltidsarbete i dag tyvärr inte innebär att man klarar sin ekonomi.

Jag vill verkligen understryka att vi socialdemokrater tycker att det är jätteviktigt att man har ett arbete. Men den här undersökningen visar att regeringens ensidiga fokus på en jobblinje inte räcker för att skapa ekonomisk trygghet för alla. En aktiv familjepolitik för det utgiftsområde som statsrådet är ansvarig för behövs också, och jag efterlyser en sådan politik i dagens debatt.

Gång på gång i denna kammare har jag ställt frågor både till statsrådet Tenje och till statsrådet Svantesson om Sveriges barnfamiljer har det tufft ekonomiskt. Jag har inte fått ett tydligt ja på den frågan av någon företrädare för regeringen, men för mig och barnfamiljerna är det uppenbart. Hyrorna har stegrats, matpriserna har skenat och så även räntorna. Barnfamiljerna blir extra sårbara därför att barnen växer ur kläder och säsongerna skiftar.

Ja, det är tufft för barnfamiljerna. Men även om jag inte har fått ett tydligt ja på min fråga har det i denna kammare och i medierna i stället lämnats många tips från regeringsföreträdare: att skaffa jobb, flytta, ta extra pass, försöka pruta på Ica, handla i billigare affärer och så vidare.

Även ministerns svar till mig här i dag tycker jag inte känns förankrat i verkligheten, för vägunderhåll betalar inte en födelsedagspresent till ett barn. Och jag frågar inte hur ekonomin har förbättrats för en polis och en sjuksköterska som lever tillsammans. Jag frågar om förbättringar för den ensamstående undersköterskan som har två barn.

Det blir väldigt tydligt i dag att regeringen inte står på hushållens sida, och jag har ett väldigt belysande argument för detta: Statsrådet Anna Tenje träffade inte Makalösa Föräldrar när de var här och demonstrerade utanför riksdagen. Det gjorde ingen av regeringsföreträdarna. Det gjorde inte heller några riksdagsledamöter för regeringspartierna. Varför inte? Jag tror att det

är för att ni vet att er politik saknar väldigt mycket på det här området. Ni försämrar för ensamstående föräldrar, och alla fina ord i den här kammaren förändrar inte det.

Men jag och flera kollegor som också är här i dag gick dit. Många av oss gick dit, även från övriga oppositionspartier, för vi har en politik som vi inte skäms för på det här området. Vi lyssnade på berättelserna, och vi följde upp med flera samtal. Det var berättelser om silvertejpade handfat. Det var berättelser om te i stället för middag så att barnen kunde få mat och berättelser om att leka med sonen och hans plastdinosaurier samtidigt som man har ångest över om räkningarna för den här månaden kommer att kunna betalas. Det var även berättelser om mat som handlas på Klarna och ständig rädsla för kronofogden. Inte minst var det berättelser om oro inför sommaren, då det blir än värre när man också ska ha råd med en extra lunch.

Att inte ha råd med semester är inte bara ett tecken på ojämlikhet. Det är ett uttryck för ett samhälle där välfärden monteras ned, för semester är inte lyx. Det är återhämtning och livskvalitet. Min fråga till statsrådet är därför: Tycker statsrådet att det är rimligt att semesterfattigdomen ökar i Sverige? Om inte, vilka konkreta åtgärder förutom vägunderhåll tänker statsrådet vidta för att fler barnfamiljer ska få råd med ett drägligt sommarlov – även ensamstående?

(Applåder)

Anf. 40 ARBER GASHI (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag hoppas att statsrådet har haft en bra sommar.

Vi talar i dag om barnens sommar och deras sommarlov. För oss socialdemokrater är det något av en hjärtefråga, för vi vet hur hårt det slår mot ett barn när familjens ekonomi inte räcker till. När man ser kompisar resa bort men själv får stanna hemma. När man hör prat om utflykter, sommarkollo eller glass från kiosken men själv inte kan vara med.

Vi vet att vart tionde barn i Sverige lever i ekonomisk utsatthet. Andelen fattiga i Sverige har fördubblats sedan 2021 och är nu nära 7 procent av befolkningen. Omkring 700 000 personer klarar inte av att betala nödvändiga och basala utgifter. Arbetslösheten är rekordhög. Det är kvittot på moderatledd politik. Men bakom siffrorna finns verkliga barn som bär en klump i magen hela sommaren, barn som kommer tillbaka till skolan och inte vågar svara på frågan: Vad gjorde du på lovet? Den känslan av utanförskap präglar en hel barndom, och den får aldrig normaliseras i vårt land.

Fru talman! Sverige kan bättre. Vi socialdemokrater har lagt fram en mängd förslag under de senaste åren för att stärka barnfamiljernas vardagsekonomi. Vi har föreslagit höjt barnbidrag, ett stöd som når alla barnfamiljer och gör skillnad varje månad. Vi har föreslagit att stärka bostadsbidraget, för vi vet att hyran är en av de största och mest orosframkallande utgifterna för många familjer. Vi har föreslagit höjt underhållsstöd till ensamstående föräldrar, en rättvis

skattesänkning som främst går till dem med lägst inkomster. Vi föreslog även lovlunch i skolan för att inga barn ska behöva gå hungriga när matsalen har stängt på sommaren. Det är konkreta förslag riktade till barnfamiljer som skulle ge fler barn en tryggare och mer jämlik vardag här och nu.

Allt detta har regeringen och statsrådet Anna Tenje konsekvent sagt nej till. Vid varje givet tillfälle har de i stället valt att sänka skatten för de allra rikaste.

Detta blir också ganska tydligt, fru talman, i det svar som lämnats på dagens interpellation. På frågan vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att fler barn ska få ett bättre sommarlov svarar statsrådet bland annat att man förstärker rotavdraget. De familjer som inte kan åka på semester ska alltså i stället kunna fokusera på en renovering. Hon nämner också satsningar på vägunderhåll.

Vidare säger hon att situationen inte är så illa för dem som bor i samboendehushåll, alltså hushåll där två vuxna är i par och arbetar. Jag förstår inte riktigt hur det hjälper ensamstående föräldrar som inte har planerat att hamna i den situationen eller inte är där frivilligt. Kanske har man flytt en våldsam partner. Är det dejtningssappar som ensamstående ska sätta sin tilltro till i stället för politiken?

Det är skillnaden mellan socialdemokratisk och moderat politik.

Fru talman! Regeringen ska snart lägga fram en budget för kommande år. Jag undrar genuint om statsrådet Anna Tenje ännu en gång kommer att prioritera samhällets rikaste grupper eller om landets barnfamiljer nu kommer att få sig mer till del.
(Applåder)

Anf. 41 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Flera av inflationens problem, som jag redogjorde för tidigare, ligger givetvis fortfarande kvar. Det är också tydligt att svensk ekonomi fortfarande påverkas negativt av effekter från omvärldshändelser. Dessa faktorer har tyngt många hushåll, och regeringen har därför agerat med full kraft för att både pressa tillbaka inflationen, som har grävt djupa hål i allas plånböcker, och samtidigt ge stöd till hushållen under denna svåra tid.

Man raljerar över sänkt skatt och att vi satsar på vägunderhåll eller för den delen skapar förutsättningar för rotavdraget. Det är för att man från Socialdemokraternas sida, fru talman, inte riktigt förstår hur samhället och ekonomin fungerar och hur tillväxten skapas. Allting hänger ihop. Sänkt skatt på arbete, sänkt skatt på pension, sänkt skatt på sparande, sänkt skatt på företagande och sänkt skatt på transporter liksom ökade anslag till vägunderhåll och byggnation ger fler jobb så att fler kan gå från bidrag till arbete eller kanske från deltid till heltid, vilket definitivt påverkar väldigt mycket.

För att lindra effekterna har regeringen också genomfört en skattesänkning för 2025 som innebär att en genomsnittlig familj, vilket en polis och en sjuksköterska ofta är, får 9 000 kronor mindre i skatt. Tjänar

man mindre blir summan också något mindre, men det är i alla fall ett tillskott via den sänkta skatten som sammantaget gör att familjens ekonomi förbättras. Denna lättnad har vi kombinerat med riktade insatser för de hushåll som drabbats allra hårdast av den höga inflationen: de svagaste hushållen i samhället.

Detta arbete har haft tydlig effekt. Det är framför allt tiondelen av befolkningen med lägst ekonomisk standard som har fått den procentuellt sett största förbättringen, samtidigt som de två översta inkomstgrupperna procentuellt sett fått minst förbättring. Detta visar att regeringens politik på området är träffsäker.

Att stötta hushållen är inte en tillfällig insats utan ett långsiktigt åtagande. Regeringen kommer att fortsätta detta arbete så länge som det behövs. Vi återkommer vid behov i budgetpropositionen för 2026. Regeringen står på hushållens sida och kommer att fortsätta ta ansvar i en tid som fortsatt präglas av osäkerhet.

Anf. 42 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Jag förstår mycket väl hur tillväxt skapas, eller hur man tror att tillväxt skapas. Jag har läst nationalekonomi. Men jag har också läst statsvetenskap och vet att det finns olika ideologier och därmed också olika partier i den här kammaren som har olika idéer om hur man skapar tillväxt.

Men det är inte det vi efterlyser här. Det vi efterlyser är en rimlig familjeekonomisk politik på utgiftsområde 12, som är statsrådets ansvar.

Vi efterlyser också trovärdiga exempel, som sagt. I all statistik, såväl den i regeringens budget som SCB:s, ser man att det är de ensamstående, framför allt de ensamstående mammorna, som haft det extremt tufft i den kostnadskris som vi har genomlevt. Det är sådana exempel vi efterlyser. Vi efterlyser inte tvåsamheten där en sjuksköterska och en polis lever ihop. Visst kan de också ha haft utmaningar. Det sticker jag inte under stol med. Men det är just de ensamstående som regeringen inte vill möta, inte vill samtala med och inte vill genomföra åtgärder för. Det är problematiskt.

En av de föräldrar som har det tufft trots att hon har ett jobb är undersköterskan Sandra. Hon berättar att det endast var tack vare hennes mamma som hennes barn i somras kunde åka karusell och få äta några glassar. Hon säger: "Det är jobbigt att snart vara 40 år gammal och inte kunna stå på egna ben. Det känns taskigt mot min mamma att ta pengar från henne som hon borde spara till sin pension."

Sandra är långtifrån ensam. Som sagt har nästan en tredjedel av alla ensamstående mammor inte råd med en veckas semester utanför hemmet. Lönen räcker inte till, trots ett heltidsjobb. Resultatet är att dessa mammor får dåligt samvete och känner sig extremt otillräckliga.

Sandra beskriver också att hon är livrädd för att braka ihop och bli sjukskriven en längre tid.

Barnen betalar kort sagt priset för den kostnadskris vi haft de senaste åren.

Det saknas dock inte förslag i Socialdemokraternas skuggbudget för att åtgärda situationen. Vi har flera

förslag som vi hoppas att regeringen verkligen ser över inför sin egen budget.

Vi har gång på gång föreslagit åtgärder som skulle ha givit många tillskott till de ensamstående, exempelvis att införa ett reformerat bostadsbidrag i stället för att slakta tillägget i bostadsbidraget. I stället för att stärka ensamstående har regeringen aktivt valt att ta bort pengar från landets ekonomiskt mest utsatta familjer. Det är tondövt. Vi har även föreslagit ett höjt barnbidrag, något som skulle vara väldigt välkommet. Regeringen vägrar även här, så här långt. Vi är sist i Norden med en sådan satsning. Vi har också föreslagit lovlunch för att avlasta föräldrarna under lov.

Alla dessa åtgärder hade givit ett stort ekonomiskt utrymme till ensamstående, som hade lättat bördan och kanske givit en möjlighet till en bättre semestertid tillsammans med barnen.

I stället möts vi den här hösten av väldigt många nedslående berättelser som kommer oss till del. Vissa barn kommer till skolan med berättelser om kulglass, vattenland, lekland och semester. Andra barn har i bästa fall haft mor- eller farföräldrar som kunnat bidra med någonting så att de kunnat åka en karusell eller äta en glass. Men i värsta fall kanske barnen inte har sett så mycket mer än lägenhetens fyra väggar och en mamma med ångest över att det är extremt mycket extra kostnader för att barnen inte längre får lunch i skolan. Detta är inte det jämlika Sverige vi eftersträvar 2025.

Därför vill jag fråga statsrådet: Vad vill statsrådet Anna Tenje säga till alla dessa ensamstående mammor som lämnar en sommar full av ångest bakom sig? Och vad tänker regeringen göra konkret för att detta inte ska upprepa sig nästa sommar?

Anf. 43 ARBER GASHI (S):

Fru talman! Statsrådet Anna Tenje menar att Socialdemokraterna inte vet hur tillväxt skapas – underförstått att Moderaterna har full koll på det. Då är det konstigt att vi ligger i bottenligan när det gäller tillväxt i Europa men toppar ligan när det gäller arbetslöshet – på tal om hur tillväxt skapas.

I en debatt som handlar om barnens förutsättningar för en dräglig sommar lyfter statsrådet upp rotavdraget som förslag. Det är ett förslag som även vi socialdemokrater hade med. Det är inte där vi skiljer oss åt.

Det som skiljer Socialdemokraterna och Moderaterna åt är att Moderaterna lägger en halv budget, det vill säga uppemot 30 miljarder, på skattesänkningar. Då har de inte längre råd att stötta barnfamiljer. Socialdemokraterna klarar av både och.

Även vi lägger fram förslag om skattesänkningar, ökad tillväxt och bostadsbyggande. Men vi förmår också se dem som står längst bak i kön, dem som Moderaterna inte alltid ser och som man inte vill möta när de står utanför riksdagen och kokar gröt.

Fru talman! Det finns en trend på sociala medier som går ut på att man ska försöka förklara något utan att säga rakt ut vad det är. Jag undrar om det är det som Moderaterna har gett sig in på när de svarat på den här

interpellationen. Man vill förklara att man inte har en familjeekonomisk politik utan att säga det rakt ut. Då blir det förslag om rotavdrag och vågunderhåll i stället för att man förklarar vilka åtgärder man väljer att vidta för att lösa situationen här och nu för landets barnfamiljer.

Jag har inga anföranden kvar, men det har statsrådet. Jag hoppas få klarare besked.

Anf. 44 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Ledamoten lyfter själv i sin interpellation och även i sina anföranden fram problemet med exempelvis undersköterskor som trots heltidsarbete har svårt att klara sin ekonomi och åka på semester. Ledamoten menar att regeringens fokus på arbetslinjen inte räcker för att skapa ekonomisk trygghet.

Fru talman! Ledamoten har faktiskt delvis rätt. Hon har rätt i att alltför många heltidsarbetande, särskilt mammor, har alltför svårt att få sin ekonomi att gå ihop. Det är väldigt tydligt att alla de hårt arbetande kvinnor och män som trots heltidsarbete har svårt att få ekonomin att gå ihop inte får behålla frukterna av sitt eget hårda arbete.

Genomsnittslönen, fru talman, för en undersköterska är mellan 27 000 och 33 000, lite beroende på var i landet man bor och hur länge man har jobbat. För en undersköterska som tjänar ungefär 30 000 kronor i månaden och arbetar i min hemkommun Växjö betalar arbetsgivaren sammanlagt 39 500 kronor i månaden i lön och arbetsgivaravgifter. Av dem går nästan 16 000 kronor till skatt. Kvar i plånboken finns cirka 23 500 kronor för undersköterskan.

Med regeringens politik får undersköterskan behålla mer av sina egna pengar. Bara i detta exempel utgör jobbskatteavdraget 3 000 kronor extra i månaden, något som annars hade gått till skatt. Vad än andra ledamöter säger är jobbskatteavdraget något som Socialdemokraterna konsekvent har röstat emot varje gång här i kammaren.

Det är väldigt lätt, fru talman, att tala om självklarerheter, som att varje svenskt barn borde få äta glass en varm sommardag. Men det är uppenbarligen helt omöjligt för Socialdemokraterna att låta mamman till barnet få behålla tillräckligt mycket av sin egen lön för att köpa glass. Ska det bli någon glass i Socialdemokraternas Sverige måste den betalas kollektivt genom höjda bidrag. Det här rimmar väldigt väl med den socialdemokratiska devisen att alla ska få höjda bidrag, men ingen ska kunna leva på sin lön.

Får man behålla 3 000 kronor extra via jobbskatteavdraget om man är undersköterska i Växjö har man dock inte lika stor tur om man är undersköterska och bor exempelvis i Stockholm. Socialdemokraterna har inte bara sagt nej till jobbskatteavdraget här i kammaren, utan när de sitter vid makten i Stockholm har de dessutom höjt skatten kommunalt och regionalt, höjt avgiften på SL-kortet och dessutom försämrat bussförbindelserna så att det blir svårt att ta sig till och från jobbet. Då är det riktigt tufft. Men det är klart att höjer

vi bara bidragen tillräckligt mycket kanske mamman ändå har råd med glass till sina barn.

Så arbetar dock inte vår regering. Vi har stöttat hushållen genom flera riktade skattesänkningar med fokus på låg- och medelinkomsttagare, där behovet är som allra störst. Och vi kommer att fortsätta göra det så länge det behövs, för regeringen, fru talman, står på hushållens sida.

Anf. 45 SANNE LENNSTRÖM (S):

Fru talman! Om jag velat diskutera skattepolitik hade jag kunnat skriva en interpellation till finansministern. Jag förstår att statsrådet vill ta ut svängarna. Men vi efterlyser som sagt en familjeekonomisk politik här. Jag vill prata om barnbidrag och tillägget till bostadsbidraget, men det känns som att vi hela tiden rör oss runt det och pratar om en massa andra saker.

Jag behöver dock inte undvika den politiken – tvärtom. Det är inte Socialdemokraternas värsta mardröm att sänka skatten för personer som tjänar lite. Problemet är att regeringens förra budget hade fokus på att sänka skatten för rika människor.

Man kan inte ha en total avsaknad av familjeekonomisk politik. Om statsrådet läser sin egen budget kan hon se att det står väldigt tydligt att familjeekonomisk politik gör situationen bättre för landets ekonomiskt mest utsatta barnfamiljer. Men om man inte har en sådan politik får det de konsekvenser som vi har pratat om i dag: ångest och plastdinosaurier, te i stället för middag och sådant som vi verkligen inte vill ha i vårt land.

Jag konstaterar att vi nog inte kommer särskilt mycket längre i den här debatten. Jag hoppas dock att jag har fel och att jag får se mycket av den här varan i höstbudgeten så att situationen blir bättre för landets ensamstående. Jag tackar för dagens debatt. På återseende!

Anf. 46 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag tackar båda ledamöterna för debatten. Den ger ändå mycket energi. Men jag blir något förvånad när interpellanten, som är nationalekonom, säger att hon önskat att vi kunde diskutera familjeekonomisk politik men inte skatter. Det gör mig lite förvirrad. Har inte skatter på det egna arbetet någon påverkan på familjepolitiken i Socialdemokraternas värld?

Av lönen är förutom hyran den skatt man betalar den största delen pengar som man inte själv får behålla. Om inte skatten är intressant att diskutera för Socialdemokraterna när man talar om familjeekonomisk politik – att kunna leva på sin lön, kunna försörja sig själv och dessutom kunna köpa glass till sina barn eller åka på semester – förstår jag att vi ibland pratar förbi varandra.

Den bästa vägen ut ur fattigdom är att ha ett arbete att gå till. Därför måste vi se till att fler går från bidrag till arbete, att fler går från deltid till heltid och att fler personer i vårt land får behålla mer pengar i plånboken av den hårt och surt förvärvade lön som de själva har

tjänat in. Att fler kan stå på egna ben och försörja sin familj är också det bästa sättet att vaccinera barnen mot ett fortsatt utanförskap så att de inte ärver sina föräldrars utanförskap. De ska kunna stå på egna ben, skaffa sig en utbildning, ett arbete att gå till och en karriär och kunna utvecklas till sitt bästa jag. De ska kunna leva på sin egen lön.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2024/25:202 Utökade möjligheter att verkställa fängelsestraff med elektronisk övervakning

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förlängas till och med *onsdagen den 24 september*.

§ 15 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 25 augusti

2024/25:742 Färdplan för nationell digital infrastruktur

av Anna Vikström (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:743 Momsbedrägerier

av Marie Olsson (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:744 Ungdomsarbetslösheten

av Serkan Köse (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2024/25:745 Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning

av Serkan Köse (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2024/25:746 En halv miljon arbetslösa

av Serkan Köse (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 21 augusti

2024/25:1375 Mobiltelefoner på anstalter

av Ulrika Westerlund (MP)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1376 Klimatomställning och utfasning av fossila bränslen

av *Carina Ödebrink* (S)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

den 22 augusti

2024/25:1377 En inkluderande abortlagstiftning

av *Ulrika Westerlund* (MP)
till statsrådet *Nina Larsson* (L)

2024/25:1378 Barn som utsätts för kommersiell sexuell exploatering

av *Helena Vilhelmsson* (C)
till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2024/25:1379 Regeringens ansvar i samband med strandade förhandlingar om utbyggd kollektivtrafik

av *Malin Östh* (V)
till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2024/25:1380 Utrikespolitiska uttalanden från svenska myndigheter

av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet *Lotta Edholm* (L)

den 25 augusti

2024/25:1381 Jaktmöjligheter i naturreservat

av *Marie Olsson* (S)
till statsrådet *Romina Pourmokhtari* (L)

2024/25:1382 Försämrade postservice

av *Marie Olsson* (S)
till statsrådet *Erik Slottnér* (KD)

2024/25:1383 Kommunernas fordran för fastighetsavgift

av *Marie Olsson* (S)
till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)

2024/25:1384 Stärkt barnrättsperspektiv i nordiskt krisarbete

av *Serkan Köse* (S)
till statsrådet *Jessica Rosencrantz* (M)

2024/25:1385 Bristande kunskaper inom omsorgen

av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet *Anna Tenje* (M)

2024/25:1386 Tillgången till individuellt utformade preparat

av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2024/25:1387 Kansli mot organiserad brottslighet

av *Teresa Carvalho* (S)
till justitieminister *Gunnar Strömmer* (M)

2024/25:1388 Nikotin användning under graviditet

av *Anna Vikström* (S)
till socialminister *Jakob Forssmed* (KD)

§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 21 augusti

2024/25:1342 Motverkan av vilseledande försäljning genom falsk knapphet

av *Anna-Belle Strömberg* (S)
till statsrådet *Erik Slottnér* (KD)

2024/25:1343 Mottagande av patienter från Gaza

av *Karin Rågsjö* (V)
till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

den 22 augusti

2024/25:1344 Kameraövervakning på slakterier

av *Sofia Skönnbrink* (S)
till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)

2024/25:1345 Skatteverket som remissinstans

av *Laila Naraghi* (S)
till finansminister *Elisabeth Svantesson* (M)

den 25 augusti

2024/25:1346 En jämlik och ändamålsenlig vård för patienter med sköldkörtelsjukdomar

av *Carita Boulwén* (SD)
till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

2024/25:1347 Könsbekräftande kirurgi och dess förenlighet med hälso- och sjukvårdslagens krav

av *Carita Boulwén* (SD)
till statsrådet *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 15.18.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till och med

§ 13 anf. 41 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Innehållsförteckning

§ 1 Avsigelser	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3 Anmälan om gruppleddare för partigrupp.....	1
§ 4 Anmälan om ersättare för gruppleddare för partigrupp.....	1
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 6 Anmälan om faktapromemoria.....	1
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott.....	2
§ 8 Svar på interpellation 2024/25:711 om förstärkt skydd för enskilda inom bostadsrättsföreningar	2
Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	2
Anf. 2 MARKUS KALLIFATIDES (S).....	2
Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	3
Anf. 4 MARKUS KALLIFATIDES (S).....	3
Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	3
Anf. 6 MARKUS KALLIFATIDES (S).....	4
Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	4
§ 9 Svar på interpellation 2024/25:733 om modernisering av lagen om ställföreträdare.....	4
Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	4
Anf. 9 EVA LINDH (S).....	5
Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	5
Anf. 11 EVA LINDH (S).....	6
Anf. 12 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	6
Anf. 13 EVA LINDH (S).....	7
Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	7
§ 10 Svar på interpellation 2024/25:664 om uteblivna åtgärder efter flygplatsutredningen	7
Anf. 15 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	7
Anf. 16 PETER HEDBERG (S)	7
Anf. 17 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S).....	8
Anf. 18 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	9
Anf. 19 PETER HEDBERG (S)	9
Anf. 20 ANNA-BELLE STRÖMBERG (S).....	10
Anf. 21 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	10
Anf. 22 PETER HEDBERG (S)	11
Anf. 23 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	11
§ 11 Svar på interpellation 2024/25:721 om hanteringen av A1- intygen	11
Anf. 24 Statsrådet ANNA TENJE (M)	11
Anf. 25 OLA MÖLLER (S).....	12
Anf. 26 Statsrådet ANNA TENJE (M)	12
Anf. 27 OLA MÖLLER (S).....	13
Anf. 28 Statsrådet ANNA TENJE (M)	13
Anf. 29 OLA MÖLLER (S).....	14
Anf. 30 Statsrådet ANNA TENJE (M)	14
§ 12 Svar på interpellation 2024/25:736 om initiativ för att ge läkare rätt förutsättningar för sjukskrivning	14
Anf. 31 Statsrådet ANNA TENJE (M)	14
Anf. 32 ÅSA ERIKSSON (S).....	15
Anf. 33 Statsrådet ANNA TENJE (M)	15
Anf. 34 ÅSA ERIKSSON (S).....	16
Anf. 35 Statsrådet ANNA TENJE (M)	16
Anf. 36 ÅSA ERIKSSON (S).....	17
Anf. 37 Statsrådet ANNA TENJE (M)	17
§ 13 Svar på interpellation 2024/25:739 om semesterfattigdom för barnfamiljer	17

Anf. 38 Statsrådet ANNA TENJE (M)	17
Anf. 39 SANNE LENNSTRÖM (S).....	18
Anf. 40 ARBER GASHI (S).....	18
Anf. 41 Statsrådet ANNA TENJE (M)	19
Anf. 42 SANNE LENNSTRÖM (S).....	19
Anf. 43 ARBER GASHI (S).....	20
Anf. 44 Statsrådet ANNA TENJE (M)	20
Anf. 45 SANNE LENNSTRÖM (S).....	21
Anf. 46 Statsrådet ANNA TENJE (M)	21
§ 14 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	21
§ 15 Anmälan om interpellationer	21
§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar	21
§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor	22
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 15.18.	22